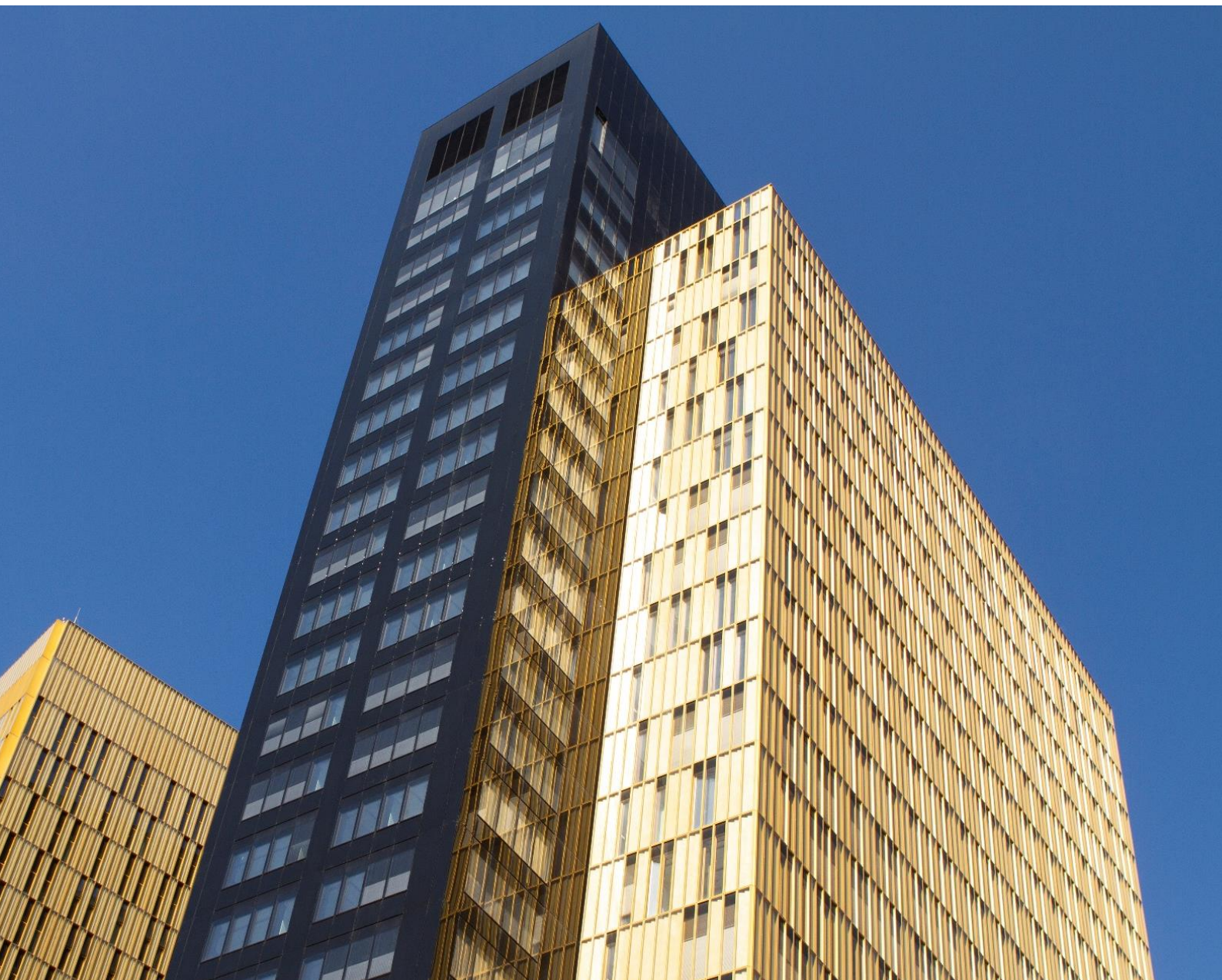

Aiheenmukainen muistio Kiireellinen ennakkoratkaisumenettely ja nopeutettu menettely

Alustavat huomautukset

Jotta nopeaa käsittelyä edellyttävät asiat voidaan käsitellä tavanomaista ripeämmin, Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön¹ 23 a artiklassa määrätään seuraavaa:

”Työjärjestyksessä voidaan määrätä nopeutetusta menettelystä ja vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvaa aluetta koskevien ennakkoratkaisupyyntöjen osalta kiireellisestä menettelystä.

Näissä menettelyissä voidaan kirjelmien tai kirjallisten huomautusten jättämiselle määrätä määräaika, joka on 23 artiklassa määrättyä määräaika lyhyempi, ja 20 artiklan neljännessä kohdasta poiketen voidaan määrätä, että julkisasiamies ei anna ratkaisuehdotusta.

Kiireellisessä menettelyssä voidaan lisäksi määrätä rajoituksista sen suhteen, millä 23 artiklassa mainituilla asianosaisilla ja muilla osapuolilla on oikeus jättää kirjelmiä tai kirjallisia huomautuksia, ja erittäin kiireellisissä tapauksissa voidaan määrätä, että kirjallista käsittelyä ei toteuteta.”

Nopeutettu menettely on ollut käytössä vuodesta 2000, ja siitä määrätään nykyisin unionin tuomioistuimen työjärjestyksen² 105 artiklassa ja sitä seuraavissa artikloissa siltä osin kuin kyse on ennakkoratkaisupyyntöistä ja kyseisen työjärjestyksen 133 artiklassa ja sitä seuraavissa artikloissa siltä osin kuin kyse on suorista kanteista.³ Nopeutettua menettelyä voidaan nimittäin soveltaa menettelyn lajista riippumatta, jos asian laatu edellyttää sen käsittelemistä ensi tilassa.⁴

Pyyntönsä asian käsittelemisestä nopeutetussa menettelyssä esittää ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin, jos kyse on ennakkoratkaisupyyntöstä, ja kantaja tai vastaaja, jos kyse on suorasta kanteesta. Unionin tuomioistuimen presidentti tekee asiassa päätöksen esittelevää tuomaria, julkisasiamiestä ja tarvittaessa vastapuolta kuultuaan. Unionin tuomioistuimen presidentti voi poikkeuksellisesti päättää nopeutetusta menettelystä myös omasta aloitteestaan. Päätös nopeutetun menettelyn hyväksymisestä tai hylkäämisestä tehdään unionin tuomioistuimen presidentin määräyksellä. Vuoden 2019 tammikuun ja vuoden 2023 kesäkuun välisenä aikana, jos

¹ [Konsolidoitu toisinto perussopimukseen liitetystä Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännöstä tehdystä pöytäkirjasta \(N:o 3\)](#), sellaisena kuin se on muutettuna.

² Unionin tuomioistuimen työjärjestys, 25.9.2012 (EUVL 2012, L 265, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 18.6.2013 (EUVL 2013, L 173, s. 65), 19.7.2016 (EUVL 2016, L 217, s. 69), 9.4.2019 (EUVL 2019, L 111, s. 73), 26.11.2019 (EUVL 2019, L 316, s. 103) ja 2.7.2024 (EUVL L, 2024/2094).

³ Tältä osin on huomattava, että 4.3.2015 tehdyn unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen (EUVL 2015, L 105, s. 1) 151 artiklassa määrätään myös mahdollisuudesta käsitellä asia nopeutetussa menettelyssä ”jos asian erityinen kiireellisyys ja siihen liittyvät olosuhteet tätä edellyttävät”.

⁴ Unionin tuomioistuimen uudessa työjärjestyksessä ilmaisu ”erittäin kiireellisestä”, johon aikaisemmassa työjärjestyksessä viitattiin, korvataan ilmaisulla « ensi tilassa ».

päätöstä ei annettu määräyksellä, hyväksymis- tai hylkäämispäätöksen perustelut esitettiin kuitenkin vain menettelyn päättämistä koskevassa ratkaisussa.

Kiireellinen ennakkoratkaisumenettely on puolestaan uudempi, sillä se otettiin käyttöön vuonna 2008, kun unionin ja unionin tuomioistuimen toimivaltaa laajennettiin vapauden, turvallisuuden ja oikeuden aluetta koskevalla alalla. Koska tämä ala on erityisen arkaluonteinen, on pidetty tarpeellisena ottaa käyttöön erityinen poikkeusmenettely, jolla voidaan tarvittaessa suojata esillä olevia intressejä. Toisin kuin nopeutettu menettely, jota voidaan soveltaa kaikilla unionin oikeuden aloilla ja kaikenlaisissa menettelyissä, unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 107 artiklassa ja sitä seuraavissa artikloissa säännelty kiireellinen ennakkoratkaisumenettely on varattu ennakkoratkaisupyynnöille, joissa esitetään kysymyksiä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (EUT-sopimus) kolmannen osan vapauden, turvallisuuden ja oikeuden aluetta koskevassa V osastossa tarkoitetuista asioista.

Päätöksen siitä, hyväksytäänkö ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen pyyntö asian käsittelemisestä kiireellisessä ennakkoratkaisumenettelyssä, tekee unionin tuomioistuimen tätä varten nimeämä jaosto, eikä päätöstä perustella. Tilanteessa, jossa pyyntö asian käsittelemisestä kiireellisessä ennakkoratkaisumenettelyssä hyväksytään, unionin tuomioistuin kuitenkin esittää pääasian ratkaisun yhteydessä usein yhteenvedon ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen perusteluista, joiden vuoksi tätä menettelyä on sovellettu. Jos ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei esitä pyyntöä asian käsittelemisestä kiireellisessä ennakkoratkaisumenettelyssä mutta asiassa on ilmeisesti sovellettava tällaista menettelyä, unionin tuomioistuimen presidentti voi myös pyytää toimivaltaista jaostoa tutkimaan, onko ennakkoratkaisupyyntö käsiteltävä kiireellisessä ennakkoratkaisumenettelyssä, jota voidaan tuolloin soveltaa unionin tuomioistuimen omasta aloitteesta.

On myös mainittava, että nopeutettua menettelyä ja kiireellistä ennakkoratkaisumenettelyä koskevissa määräyksissä ei täsmennetä yksityiskohtaisesti, millaisissa tilanteissa näitä menettelyjä on tarkoitus soveltaa. Ainoastaan SEUT 267 artiklan neljännessä kohdassa mainitaan tältä osin nimenomaisesti tilanne, joka edellyttää unionin tuomioistuimen tekemän ratkaisunsa ”mahdollisimman pian”, eli silloin kun ennakkoratkaisukysymys tulee esille asiassa, joka koskee pidätettyä henkilöä. Tämän muistion tarkoituksena on esitellä asioita, jotka ilmentävät unionin tuomioistuimen noudattamaa menettelytapaa ja joiden avulla voidaan ymmärtää paremmin, millä perusteilla kiireellistä ennakkoratkaisumenettelyä tai nopeutettua menettelyä voi olla perusteltua soveltaa.

Koska ensimmäinen tietopaketti on vuodelta 2019, tämän päivityksen tarkoituksena on täydentää nykyistä valikoimaa 15 uudemmalla ratkaisulla, joista 10 koskee kiireellistä ennakkoratkaisumenettelyä ja 5 nopeutettua menettelyä ja joissa tarjotaan useita selvennyksiä näiden kahden menettelyn soveltamisen osalta.

Luettelo käsitellyistä säädöksistä

YLEISSOPIMUS

Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.3 artiklan perusteella tehty, Brysselissä 26.7.1995 allekirjoitettu ja 26.7.1995 annettuun neuvoston säädökseen liitetty Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamista koskeva yleissopimus (EYVL 1995, C 316, s. 48).

ASETUKSET

Tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta avioliittoa ja vanhempainvastuuta koskevista asioista ja asetuksen (EY) N:o 1347/2000 kumoamisesta 27.11.2003 annettu neuvoston **asetus (EY) N:o 2201/2003** (EUVL 2003, L 338, s. 1).

Huumeiden lähtöaineista 11.2.2004 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston **asetus (EY) N:o 273/2004** (EUVL 2004, L 47, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 20.11.2013 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) N:o 1258/2013 (EUVL 2013, L 330, s. 21).

Yhteisön viisumisäännöstön laatimisesta 13.7.2009 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston **asetus (EY) N:o 810/2009** (viisumisäännöstö) (EUVL 2009, L 243, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 26.6.2013 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) N:o 610/2013 (EUVL 2013, L 182, s. 1).

Kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön johonkin jäsenvaltioon jättämän kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämisperusteiden ja -menettelyjen vahvistamisesta 26.6.2013 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston **asetus (EU) N:o 604/2013** (EUVL 2013, L 180, s. 31).

DIREKTIIVIT

Luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta 21.5.1992 annettu neuvoston **direktiivi 92/43/ETY** (EYVL 1992, L 206, s. 7).

Kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehdoista 5.4.1993 annettu neuvoston **direktiivi 93/13/ETY** (EYVL 1993, L 95, s. 29).

Ihmisille tarkoitettuja lääkkeitä koskevista yhteisön säännöistä 6.11.2001 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston **direktiivi 2001/83/EY** (EYVL 2001, L 311, s. 67),

sellaisena kuin se on muutettuna 31.3.2004 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2004/27/EU (EUVL 2004, L 136, s. 34).

Oikeudesta perheen yhdistämiseen 22.9.2003 annettu neuvoston **direktiivi 2003/86/EY** (EUVL 2003, L 251, s. 12).

Pitkään oleskelleiden kolmansien maiden kansalaisten asemasta 25.11.2003 annettu neuvoston **direktiivi 2003/109/EY** (EUVL 2004, L 16, s. 44).

Jäsenvaltioissa sovellettavista yhteisistä vaatimuksista ja menettelyistä laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten palauttamiseksi 16.12.2008 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston **direktiivi 2008/115/EY** (EUVL 2008, L 348, s. 98).

Luonnonvaraisten lintujen suojelusta 30.11.2009 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston **direktiivi 2009/147/EY** (EUVL 2010, L 20, s. 7).

Vaatimuksista kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden määrittelemiseksi kansainvälistä suojelua saaviksi henkilöiksi, pakolaisten ja henkilöiden, jotka voivat saada toissijaista suojelua, yhdenmukaiselle asemalle sekä myönnetyn suojelun sisällölle 13.12.2011 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston **direktiivi 2011/95/EU** (uudelleenlaadittu) (EUVL 2011, L 337, s. 9; jäljempänä määrittelydirektiivi).

Kansainvälisen suojelun myöntämistä tai poistamista koskevista yhteisistä menettelyistä 26.6.2013 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston **direktiivi 2013/32/EU** (EUVL 2013, L 180, s. 60).

Kansainvälistä suojelua hakevien henkilöiden vastaanottoa jäsenvaltioissa koskevista vaatimuksista 26.6.2013 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston **direktiivi 2013/33/EU** (EUVL 2013, L 180, s. 96).

PÄÄTÖKSET

Eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä 13.6.2002 tehty neuvoston **puitepäätös 2002/584/YOS** (EYVL 2002, L 190, s. 1)

Yhteistyötä ja Romanian edistymisen seurantaa koskevan järjestelmän perustamisesta tiettyjen arviointiperusteiden täyttämiseksi oikeuslaitoksen uudistamisen ja korruption torjunnan alalla 13.12.2006 tehty komission **päätös 2006/928/EY** (EUVL 2006, L 354, s. 56).

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 136 artiklan muuttamisesta niitä jäsenvaltioita koskevaa vakausmekanismia varten, joiden rahayksikkö on euro, 25.3.2011 tehty Eurooppa-neuvoston **päätös 2011/199/EU** (EUVL 2011, L 91, s. 1).

Kiireellinen ennakkoratkaisumenettely ja nopeutettu menettely

Toimenpiteistä Xylella fastidiosa (Wells et al.) -organismin unioniin kulkeutumisen ja siellä leviämisen estämiseksi 18.5.2015 annettu komission **täytäntöönpanopäätös (EU) 2015/789** (EUVL 2015, L 125, s. 36).

Sisällysluettelo

ALUSTAVAT HUOMAUTUKSET	3
LUETTELO KÄSITELLYISTÄ SÄÄDÖKSISTÄ	5
I. KIIREELLINEN ENNAKKORATKAISUMENETTELY.....	9
1. Kiireellisen ennakkoratkaisumenettelyn soveltamisala.....	9
2. Perusteet kiireellisen ennakkoratkaisumenettelyn soveltamiselle.....	11
2.1. Lapsen ja vanhemman välisen suhteen huononemisen vaara.....	11
2.2. Vapaudenriisto	17
2.3. Perusoikeuksien loukkaamisen vaara	28
II. NOPEUTETTU MENETTELY.....	36
1. Perusteet nopeutetun menettelyn soveltamiselle	36
1.1. Ennakkoratkaisupyynnön kohteena olevan tulkinnan alan luonne ja arkaluonteisuus	36
1.2. Ennakkoratkaisupyynnön kohteena olevan oikeudellisen epävarmuuden erityinen vakavuus	37
1.3. Hakijan vapaudenriisto	45
1.4. Vaikutukset perheeseen	46
1.5. Perusoikeuksien loukkaamisen vaara	48
1.6. Aineellinen tarve	53
1.7. Vakavien ympäristövahinkojen vaara.....	54
1.8. Rankaisematta jättämisen vaara useissa tapauksissa	56
2. Jäsenyyssvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevien kanteiden yhteydessä sovelletun nopeutetun menettelyn ja välitoimimenettelyssä määrättyjen välitoimien välinen suhde	57

I. Kiireellinen ennakkoratkaisumenettely

1. Kiireellisen ennakkoratkaisumenettelyn soveltamisala

*Määräys 22.2.2008, Kozłowski (C-66/08, [EU:C:2008:116](#))*⁵

Nopeutettu menettely

Tässä asiassa, joka tuli vireille helmikuussa 2008, Oberlandesgericht Stuttgart (osavaltion ylioikeus, Stuttgart, Saksa) pyysi unionin tuomioistuinta käsittelemään ennakkoratkaisupyynnön kiireellisessä ennakkoratkaisumenettelyssä, koska pääasian kantajan vankeusajan Saksan alueella oli määrä päättyä pian ja koska lisäksi tämä voisi päästä ennenaikaiseen vapauteen.

Unionin tuomioistuimen presidentti totesi, että kiireellistä ennakkoratkaisumenettelyä koskevat työjärjestyksen määräykset, joita ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyysi soveltamaan ennenaikaisesti, tulisivat voimaan vasta 1.3.2008. Koska asia oli saatettu vireille ennen kyseistä päivämäärää, sitä ei näin ollen voitu käsitellä kiireellisessä ennakkoratkaisumenettelyssä. Unionin tuomioistuimen presidentti päätti kuitenkin, että kansallisten tuomioistuinten ja unionin tuomioistuimen välisen yhteistyön hengen vuoksi kiireellistä ennakkoratkaisumenettelyä koskevalla pyynnöllä oli tulkittava pyrittävän siihen, että kyseisen asian käsittelyaika lyhenee merkittävästi, ja piti sitä nopeutettua ennakkoratkaisumenettelyä koskevana pyyntönä.⁶

Määräys 6.5.2014, G. (C-181/14, [EU:C:2014:740](#))

Nopeutettu menettely

Tämä asia koski Saksassa käytyä rikosoikeudenkäyntiä synteettisiä kannabinoideja sisältäviä yrttisekoituksia myynyttä henkilöä vastaan. Tosiseikkojen tapahtuma-aikaan (vuosina 2010 ja 2011) nämä aineet eivät kuuluneet Saksan huumausainelain⁷ soveltamisalaan, joten Landgericht Itzehoe (Itzehoen alueellinen alioikeus, Saksa) sovelsi lääkkeiden kaupan pitämisestä annettua lainsäädäntöä⁸, jolla direktiivi 2001/83⁹ on pantu täytäntöön. Se katsoi, että näiden tuotteiden myymisessä oli kyse epäilyttävien lääkkeiden markkinoille saattamisesta, ja tuomitsi asianomaisen henkilön vankeusrangaistukseen.

⁵ Ks. myös tuomio 17.7.2008 (suuri jaosto), Kozłowski (C-66/08, [EU:C:2008:437](#)).

⁶ Ks. jäljempänä tämän muiston II osan, jonka otsikkona on "Nopeutettu menettely", kohta "1.1 Ennakkoratkaisupyynnön kohteena olevan tulkinnan alan luonne ja arkaluonteisuus".

⁷ Huumausainelaki (Betäubungsmittelgesetz).

⁸ Lääkkeiden kaupan pitämisestä 17.7.2009 annettu laki (Gesetz zur Änderung arzneimittelrechtlicher und anderer Vorschriften; BGBl. 2009 I, s. 1990).

⁹ Direktiivi 2001/83/EY.

Bundesgerichtshof (liittovaltion ylin tuomioistuin, Saksa), jolta haettiin muutosta Revision-menettelyssä, katsoi pääasian ratkaisun riippuvan siitä, voidaanko riidanalaisia tuotteita pitää direktiivissä 2001/83 tarkoitettuina lääkkeinä. Se kysyi tätä näin ollen unionin tuomioistuimelta. Se pyysi myös kiireellisen ennakkoratkaisumenettelyn soveltamista ja totesi, että jos unionin tuomioistuin vastaa ennakkoratkaisukysymykseen siten, että nämä tuotteet eivät ole lääkkeitä, asianomainen henkilö ei voi olla rikosoikeudellisessa vastuussa tässä asiassa, joten hänet on vangittu aiheettomasti.

Unionin tuomioistuimen mukaan kiireellistä ennakkoratkaisumenettelyä ei ollut syytä soveltaa, koska direktiivi 2001/83 on annettu EY 95 artiklan nojalla, josta on tullut SEUT 114 artikla, joka kuuluu EUT-sopimuksen kolmannen osan VII osastoon. Kiireellisen ennakkoratkaisumenettelyn soveltaminen on rajattu ainoastaan ennakkopyyntöihin, joissa esitetyt kysymykset koskevat EUT-sopimuksen kolmannen osan V osastossa tarkoitettuja aloja. Unionin tuomioistuimen presidentti päätti kuitenkin omasta aloitteestaan asian käsittelemisestä nopeutetussa ennakkoratkaisumenettelyssä.¹⁰

Määräys 1.12.2023, EV (Huumausaineiden lähtöaineet) (C-174/22, [EU:C:2023:947](#))

Ennakkoratkaisupyyntö – Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 99 artikla – Huumausaineiden lähtöaineet – Puitepäätös 2004/757/YOS – 2 artiklan 1 kohdan d alakohta – Henkilö, joka osallistuu huumausaineiden laittomaan tuotantoon tai valmistukseen käytettävien lähtöaineiden kuljettamiseen ja jakeluun – Asetus (EY) N:o 273/2004 – Luokitellut aineet – 2 artikla – Toimijan käsite – 8 artiklan 1 kohta – Seikat, joiden perusteella luokiteltujen aineiden voidaan epäillä päätyvän huumaus- tai psykotrooppisten aineiden laittomaan valmistukseen – Näiden tilanteiden ilmoittamista koskeva velvollisuus – Tilanteen käsite – Soveltamisala

Vuonna 2018 poliisin suorittaman tarkastuksen yhteydessä Varnassa (Bulgaria) EV:ltä löytyi muun muassa tolueenia, joka on metamfetamiinin valmistuksessa käytettävä aine. Tämän jälkeen Okrazhen sad-Varna (Varnan alueellinen alioikeus, Bulgaria) totesi EV:n syylliseksi huumausaineiden lähtöaineiden hallussapitoon jakelua varten ilman asianmukaista lupaa ja tuomitsi hänet kahden vuoden vankeusrangaistukseen ja 20 000 BGN:n (n. 10 200 euron) sakkoon. EV teki kassaatiovalituksen Varhoven kasatsionen sadiin (korkein kassaatioistuin, Bulgaria) ja väitti erityisesti, että teko, josta häntä syytettiin, ei voinut olla tällainen rikos. Hän väitti erityisesti, että tolueeni on asetuksen N:o 273/2004 liitteessä I olevaan luokkaan 3 kuuluva aine, jonka hallussapito ei edellytä hyväksyntää eikä rekisteröintiä. Tässä yhteydessä Varhoven kasatsionen sad ilmaisi epäilyksensä asetuksen N:o 273/2004 tulkinnasta ja päätti pyytää asiasta ennakkoratkaisua unionin tuomioistuimelta. Lisäksi se pyysi kiireellisen ennakkoratkaisumenettelyn soveltamista.

¹⁰ Ks. jäljempänä tämän muiston II osan, jonka otsikkona on ”Nopeutettu menettely”, kohta ”1.2 Ennakkoratkaisupyyntöjen kohteena olevan oikeudellisen epävarmuuden erityinen vakavuus”.

Tuomioistuin hylkäsi tämän pyynnön edellä mainitussa asiassa G. (C-181/14, [EU:C:2014:740](#)) esitetyn esimerkin mukaisesti sillä perusteella, että asetus N:o 273/2004, jonka tulkintaa nyt esillä olevassa asiassa pyydettiin, kuuluu SEUT-sopimuksen kolmannen osan VII osaston soveltamisalaan, kun taas kiireellinen ennakkoratkaisumenettely on varattu ainoastaan sellaisille ennakkoratkaisupyyntöille, joissa esitetään yksi tai useampi ennakkoratkaisukysymys, jotka koskevat kyseisen osan V osastossa tarkoitettuja vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueeseen liittyviä aloja.

2. Perusteet kiireellisen ennakkoratkaisumenettelyn soveltamiselle

2.1. Lapsen ja vanhemman välisen suhteen huononemisen vaara

Tuomio 22.12.2010, Aguirre Zarraga (C-491/10 PPU, [EU:C:2010:828](#))

Oikeudellinen yhteistyö yksityisoikeudellisissa asioissa – Asetus (EY) N:o 2201/2003 – Tuomioistuimen toimivalta sekä tuomioiden tunnustaminen ja täytäntöönpano avioliittoa ja vanhempainvastuuta koskevissa asioissa – Vanhempainvastuu – Oikeus lapsen huoltoon – Lapsikaappaus – 42 artikla – Sellaisen toimivaltaisen (espanjalaisen) tuomioistuimen antaman tuomion, josta on annettu todistus ja jossa määrätään lapsen palauttamisesta, täytäntöönpano – (Saksalaisen) tuomioistuimen, jolle pyyntö on esitetty, toimivalta evätä kyseisen tuomion täytäntöönpano, jos lapsen oikeuksia on vakavasti loukattu

Tässä asiassa Espanjan kansalainen ja Saksan kansalainen, jotka ovat pienen tyttären vanhempia, olivat panneet vireille avioero-oikeudenkäynnin Espanjassa, jossa perheen asuinpaikka oli. Tässä yhteydessä heidän tyttärensä huolto uskottiin väliaikaisesti yksin isälle, koska tällä oli parhaat mahdollisuudet turvata lapsen perheympäristön pysyvyys, kun äiti oli ilmoittanut haluavansa asettua Saksaan uuden kumppaninsa kanssa. Vietettyään kesän äitinsä uudessa kodissa Saksassa lapsi ei kuitenkaan palannut Espanjaan. Vanhemmat saattoivat sekä Espanjassa että Saksassa vireille useita menettelyjä, joissa oli kyse lapsen palauttamisesta Espanjaan, espanjalaisten tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta Saksassa ja lopullisesta huollon määrittämisestä.

Tässä yhteydessä Oberlandesgericht Celle (osavaltion ylioikeus, Celle, Saksa) esitti unionin tuomioistuimelle useita kysymyksiä, jotka koskevat asetuksen N:o 2201/2003¹¹ 42 artiklan, jonka otsikkona on ”Lapsen palauttaminen”, tulkintaa.

Unionin tuomioistuin päätti omasta aloitteestaan käsitellä tämän ennakkoratkaisupyyntönsä kiireellisessä ennakkoratkaisumenettelyssä. Se muistutti tunnustavansa, että ratkaisu on annettava kiireellisesti muun muassa sellaisissa lapsen

¹¹ Asetus (EY) N:o 2201/2003.

poisvientiin liittyvissä tilanteissa, joissa sen vuoksi, että lapsi on erossa vanhemmastaan, jolle huolto on aiemmin uskottu, vaikka väliaikaisestikin, on vaarana, että heidän välisensä suhde huononee tai vahingoittuu ja että aiheutuu psyykkistä vahinkoa. Unionin tuomioistuin sovelsi tätä oikeuskäytäntöä käsiteltävään asiaan ja totesi, että kyseinen lapsi oli ollut erossa isästään yli kaksi vuotta ja että välimatkan ja vanhempien välisten huonojen suhteiden vuoksi oli olemassa vakava ja konkreettinen vaara siitä, että isään ei ole minkäänlaista kontaktia aikana, jonka ennakkoratkaisupyynnön esittäneessä tuomioistuimessa käytävä oikeudenkäynti kestää. Unionin tuomioistuimen mukaan näissä olosuhteissa pyynnön käsitteleminen tavanomaisessa menettelyssä voisi vahingoittaa vakavasti ja jopa peruuttamattomalla tavalla isän ja hänen tyttärensä välisiä suhteita ja vaarantaa vielä vakavammin lapsen integroitumista perheympäristöönsä ja sosiaaliseen ympäristöönsä, jos hän lopulta palaa Espanjaan.

Tuomio 22.12.2010, Mercredi (C-497/10 PPU, [EU:C:2010:829](#))

Oikeudellinen yhteistyö yksityisoikeudellisissa asioissa – Asetus (EY) N:o 2201/2003 – Avioliittoa ja vanhempainvastuuta koskevat asiat – Lapsi, jonka vanhemmat eivät ole avioliitossa keskenään – Sylilapsen asuinpaikan käsite – Käsite ”oikeus lapsen huoltoon”

Pääasiassa oli kyse Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisen ja Ranskan kansalaisen välisestä riidasta, joka koski heidän tyttärensä huoltoa. Kun lapsi oli kahden kuukauden ikäinen, äiti ja lapsi olivat matkustaneet Yhdistyneestä kuningaskunnasta, jossa lapsen asuinpaikka oli, Réunionille (Ranska) ilmoittamatta tästä ennalta isälle. Lapsen vieminen oli kuitenkin luvallista, koska tuohon aikaan vain äidillä oli oikeus lapsen huoltoon. Tämän jälkeen vanhemmat saattoivat vireille oikeudenkäyntejä Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja Ranskassa vanhempainvastuun ja lapsen asuinpaikan vahvistamiseksi. Vaikka ranskalainen tuomioistuin oli ratkaissut asiat äidin hyväksi, Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) (Englannin ja Walesin ylioikeus (siviiliasioden osasto), Yhdistynyt kuningaskunta) puolestaan katsoi, että asiassa oli määritettävä tuomioistuin, joka on unionin oikeuden mukaan toimivaltainen, mikä edellytti unionin tuomioistuimen selvennystä asetuksen N:o 2201/2003 8 ja 10 artiklassa säädettyihin arviointiperusteisiin lapsen asuinpaikan ratkaisemiseksi.

Kyseinen tuomioistuin esitti näin ollen unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön ja pyysi myös kiireellisen ennakkoratkaisumenettelyn soveltamista. Se totesi tämän pyyntönsä tueksi, että niin kauan kuin toimivaltaista tuomioistuinta ei ollut yksilöity, isän tekemiä hakemuksia sellaisen päätöksen saamiseksi, jonka nojalla hän voi ylläpitää suhteita lapseensa, ei voitu käsitellä. Unionin tuomioistuin päätti soveltaa kiireellistä ennakkoratkaisumenettelyä ja korosti, että tämä asia koskee vuoden ja neljän kuukauden ikäistä lasta, joka on ollut erossa isästään yli vuoden ajan. Unionin tuomioistuin totesi, että kun otetaan huomioon, että lapsi on kehityksensä kannalta herkässä iässä, tämän tilanteen, johon liittyy myös se, että isän ja

lapsen asuinpaikkojen välimatka on huomattava, jatkuminen saattaisi vakavasti vahingoittaa heidän tulevaa suhdettaan.

Tuomio 26.4.2012, Health Service Executive (C-92/12 PPU, [EU:C:2012:255](#))

Tuomioistuimen toimivalta sekä tuomioiden tunnustaminen ja täytäntöönpano avioliittoa ja vanhempainvastuuta koskevissa asioissa – Asetus (EY) N:o 2201/2003 – Alaikäinen lapsi, jonka asuinpaikka on Irlannissa, jossa hän on ollut useita kertoja sijoitettuna – Aggressiivinen käytös, joka on vaaraksi lapselle itselleen – Päätös lapsen sijoittamisesta suljettuun hoitolaitokseen Englannissa – Asetuksen asiallinen soveltamisala – 56 artikla – Kuulemis- ja hyväksymismenettelyt – Velvollisuus tunnustaa tai julistaa täytäntöönpanokelpoiseksi päätös lapsen sijoittamisesta suljettuun hoitolaitokseen – Väliaikaiset toimenpiteet – Kiireellinen ennakkoratkaisumenettely

Tässä asiassa High Court (ylempi piirituomioistuin, Irlanti), jonka käsiteltäväksi Irlannissa valtion huostaanottamista lapsista vastaava viranomainen oli saattanut asian, oli määrännyt lapsen, joka on Irlannin kansalainen, sijoittamisesta Yhdistyneessä kuningaskunnassa, jossa lapsen äidillä oli kotipaikka, sijaitsevaan suljettuun hoitolaitokseen. Terveystieteiden ammattilaiset olivat katsoneet, että Irlannissa ei ole laitosta, joka vastaisi lapsen erityisen suojelun tarpeita.

Arvioidessaan, onko lapsen sijoittamista kyseiseen hoitolaitokseen jatkettava, High Court kysyi unionin tuomioistuimelta, kuuluuko sen antama määräys asetuksen N:o 2201/2003 soveltamisalaan ja onko tämä määräys tunnustettava ja julistettava täytäntöönpanokelpoiseksi pyynnön vastaanottaneessa jäsenvaltiossa ennen sen täytäntöönpanoa kyseisessä jäsenvaltiossa.

Kyseinen tuomioistuin esitti myös asian käsittelemistä kiireellisessä ennakkoratkaisumenettelyssä koskevan pyynnön, jonka unionin tuomioistuin hyväksyi. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toi esille, että lapsi oli vastoin tahtoaan suljettu hänen suojelemisekseen hoitolaitokseen. Se korosti myös, että sen toimivalta riippuu siitä, sovelletaanko asetusta N:o 2201/2003 pääasian oikeudenkäyntiin, ja siten vastauksesta esitettyihin ennakkoratkaisukysymyksiin. Lisäksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin totesi unionin tuomioistuimen esittämään selvityspyyntöön¹² antamassaan vastauksessa, että myös lapsen tilanne edellytti kiireellisiä toimenpiteitä. Lapsi lähestyi täysi-ikäisyyttä, minkä jälkeen hän ei enää kuulu kyseisen tuomioistuimen toimivallan piiriin. Lisäksi hänen tilansa edellytti, että hänet sijoitetaan suljettuun hoitolaitokseen lyhyeksi ajanjaksoksi ja että otetaan käyttöön rajoitettua ja asteittain lisääntyvää vapautta koskeva ohjelma sen mahdollistamiseksi, että hänet sijoitettaisiin perheensä luokse Englantiin.

¹² Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 104 artiklan 5 kohdan (josta on 25.9.2012 jälkeen tullut tämän työjärjestyksen 101 artiklan 1 kohta) nojalla esitetty pyyntö

Määräys 10.4.2018, CV (C-85/18 PPU, [EU:C:2018:220](#))

Ennakkoratkaisupyyntö – Kiireellinen ennakkoratkaisumenettely – Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 99 artikla – Oikeudellinen yhteistyö yksityisoikeudellisissa asioissa – Toimivalta vanhempainvastuuta koskevissa asioissa – Lapsen huolto – Asetus (EY) N:o 2201/2003 – 8, 10 ja 13 artikla – Lapsen asuinpaikan käsite – Toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antama ratkaisu, joka koskee lapsen asuinpaikkaa – Luvaton poisvieminen tai palauttamatta jättäminen – Toimivalta lapsikaappaustapauksessa

Pääasian oikeudenkäynnissä asianosaisina oli kaksi Portugaliin asettautunutta Romanian kansalaista, ja se koski heidän lapsensa asuinpaikan ja elatusavun vahvistamista. Pariskunnan erottua ja äidin muutettua pois yhteisestä kodista lapsi oli jäänyt asumaan isänsä kanssa. Äidin haettua oikeutta lapsen huoltoon isä oli kuitenkin lähtenyt Romaniaan ja vienyt lapsen mukanaan. Romanianlaiset tuomioistuimet, joiden käsiteltäväksi äiti oli saattanut asian ja jotka olivat myöntäneet väliaikaisesti lapsen huoltajuuden äidille, olivat määränneet lapsen palautettavaksi Portugaliin, koska tämä oli viety maasta laittomasti. Tästä riippumatta myös isä oli nostanut Judecătoria Oradeassa (Oradean ensimmäisen asteen tuomioistuin, Romania) kanteen, jossa hän vaati sitä vahvistamaan lapsen asuinpaikaksi isän asuinpaikan Romaniassa ja määräämään, että äidin oli maksettava elatusapua.

Viimeksi mainittu tuomioistuin totesi, että sen oli ensin ratkaistava äidin tässä menettelyssä esittämä oikeudenkäyntiväite ja että tässä yhteydessä oli tarpeen, että unionin tuomioistuin täsmentää asetuksen N:o 2201/2003 8 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua asuinpaikan käsitettä.

Unionin tuomioistuin päätti omasta aloitteestaan käsitellä tämän ennakkoratkaisupyyntönsä kiireellisessä ennakkoratkaisumenettelyssä. Se muistutti tunnustavansa, että ratkaisu on annettava kiireellisesti muun muassa sellaisissa lapsen poisvientiin liittyvissä tilanteissa, joissa sen vuoksi, että lapsi on erossa vanhemmastaan, on vaarana, että heidän välisensä suhde huononee ja että aiheutuu peruuttamatonta vahinkoa. Unionin tuomioistuin sovelsi tätä oikeuskäytäntöä käsiteltävään asiaan ja totesi, että lapsi, joka on seitsemän vuoden ikäinen, on lähes kahden vuoden ajan asunut isänsä kanssa Romaniassa ja ollut erossa Portugalissa asuvasta äidistään, jonka yhteydenpito rajoittuu kuukausittaiseen puhelinsoittoon. Näissä olosuhteissa – ja ottaen huomioon sen, että lapsi on kehityksensä kannalta herkässä iässä – vallitsevan tilanteen pidentyminen voisi unionin tuomioistuimen mukaan vahingoittaa vakavasti ja jopa peruuttamattomalla tavalla suhdetta, joka lapsella on äitiinsä. Kun otetaan lisäksi huomioon, että lapsi on integroitunut jo varsin pitkälle sosiaaliseen ympäristöönsä ja perheympäristöönsä nykyisessä asuinjäsenvaltiossaan, kyseisen tilanteen pidentyminen olisi omiaan vaarantamaan vielä vakavammin lapsen integroitumista, jos hän lopulta palaa Portugaliin.

Tuomio 24.3.2021, MCP (C-603/20 PPU, [EU:C:2021:231](#))

Ennakkoratkaisupyyntö – Kiireellinen ennakkoratkaisumenettely – Vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alue – Oikeudellinen yhteistyö yksityisoikeudellisissa asioissa – Asetus (EY) N:o 2201/2003 – 10 artikla – Toimivalta vanhempainvastuuta koskevissa asioissa – Lapsikaappaus – Jäsenvaltion tuomioistuinten toimivalta – Alueellinen ulottuvuus – Lapsen vieminen kolmanteen valtioon – Kolmannessa valtiossa saatu uusi asuinpaikka

Pääasian oikeudenkäynnissä oli kyse Yhdistyneessä kuningaskunnassa pienen lapsen isän ja äidin välisestä riita-asiasta, joka koski lapsen paluuta Yhdistyneeseen kuningaskuntaan ja isän tapaamisoikeutta, koska äiti oli vienyt lapsen Intiaan, jossa lapsi asuu äidinäidin luona.

Äiti riitautti High Court of Justice (England & Wales), Family Divisionissa Englannin ja Walesin tuomioistuinten toimivallan käsitellä isän hakemusta sillä perusteella, että lapsen asuinpaikka ei enää ollut Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Kyseinen tuomioistuin katsoi, että sen toimivaltaa oli arvioitava asetuksen N:o 2201/2003¹³ 10 artiklan perusteella. Niinpä se tiedusteli unionin tuomioistuimelta, onko kyseistä säännöstä tulkittava siten, että jos lapsi on saanut asuinpaikan kolmannessa valtiossa sen jälkeen, kun hänet on kaapattu kyseiseen valtioon, sen jäsenvaltion tuomioistuimet, jossa lapsen asuinpaikka oli välittömästi ennen kaappaamista, säilyttävät toimivaltansa ilman aikarajoituksia.

Kyseinen tuomioistuin esitti myös asian käsittelemistä kiireellisessä ennakkoratkaisumenettelyssä koskevan pyynnön, jonka unionin tuomioistuin hyväksyi. Unionin tuomioistuin totesi tässä yhteydessä kiireellisyysedellytyksen osalta, että koska pieni lapsi oli lyhyttä Yhdistyneessä kuningaskunnassa oleskelua lukuun ottamatta asunut lokakuusta 2018 lähtien Intiassa, oli olemassa vaara siitä, että tilanteen pitkittyminen aiheuttaa vakavaa tai jopa peruuttamatonta haittaa lapsen ja hänen isänsä suhteelle tai jopa lapsen ja hänen molempien vanhempiensa suhteelle. Tilanne oli omiaan aiheuttamaan korjaamatonta vahinkoa hänen tunne-elämänsä kehitykselle ja psykologiselle kehitykselleen yleisesti, kun otettiin huomioon erityisesti se, että lapsi on kehityksensä kannalta herkässä iässä. Koska lisäksi lapsen sopeutuminen perheympäristöön ja sosiaaliseen ympäristöön siinä kolmannessa valtiossa, jossa hänellä on ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen toteamusten mukaan nykyisin asuinpaikka, on jo edennyt, tilanteen pitkittyminen oli omiaan vaikeuttamaan edelleen lapsen sopeutumista perheympäristöönsä ja sosiaaliseen ympäristöönsä siinä tapauksessa, että hänet mahdollisesti palautettaisiin Yhdistyneeseen kuningaskuntaan.

¹³ Asetus (EY) N:o 2201/2003.

Tuomio 18.4.2023, Afrin (C-1/23 PPU, [EU:C:2023:296](#))

Ennakkoratkaisupyyntö – Kiireellinen ennakkoratkaisumenettely – Rajavalvonta-, turvapaikka- ja maahanmuuttoasiat – Maahanmuuttopolitiikka – Direktiivi 2003/86/EY – Oikeus perheen yhdistämiseen – 5 artiklan 1 kohta – Maahantuloa ja maassa oleskelua koskevan hakemuksen tekeminen perheen yhdistämisoikeuden käyttöä varten – Jäsenvaltion säännöstö, jossa säädetään perheen kokoajan perheenjäsenten velvollisuudesta tehdä hakemus henkilökohtaisesti tämän jäsenvaltion toimivaltaisessa diplomaattiedustustossa – Mahdottomuus tai suhteeton vaikeus mennä kyseiseen edustustoon – Euroopan unionin perusoikeuskirja – 7 ja 24 artikla

Syyrian kansalaisten ja heidän alaikäisten lastensa sekä Belgian valtion välillä oli pääasiassa riita, joka koski sitä, että Belgian valtio oli kieltäytynyt rekisteröimästä äidin ja lasten perheen yhdistämistä koskevaa maahantulo- ja oleskelulupahakemusta.

Brysselin ranskankielinen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin halusi näin ollen selvittää, heikentääkö tämä kieltäytyminen perheen yhdistämisestä annetun direktiivin 2003/86/EY¹⁴ tehokkuutta tai loukataanko sillä perusoikeuksia¹⁵, joita tällä direktiivillä pyritään suojelemaan.

Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyysi myös kiireellisen ennakkoratkaisumenettelyn soveltamista. Pyyntönsä tueksi kyseinen tuomioistuin vetosi syihin, jotka liittyvät Syyrian turvallisuustilanteeseen sekä siihen, että myöhäinen päätös perheen yhdistämiseen perustuvan maahantulo- ja maassa oleskeluhakemuksen kirjaamisesta voisi vaikeuttaa kyseistä perheen yhdistämistä, koska Belgian oikeudessa säädetään tiukemmista vaatimuksista silloin, kun perheen yhdistämishakemus tehdään sen jälkeen, kun on kulunut vuosi pakolaisaseman myöntämisestä perheen kokoajalle.

Soveltaen analogiaperusteisesti lapsikaappauksia koskevaa oikeuskäytäntöään unionin tuomioistuin totesi, että kiireellisyysedellytyksen osalta ennakkoratkaisupyyntöä ilmeni, että alaikäiset lapset A ja B olivat olleet erossa isästään yli kolme vuotta ja että tämän tilanteen jatkuminen, joka johtuisi siitä, että syyskuun 2022 hakemusta ei kirjattaisi, saattaisi vakavasti vahingoittaa lasten tulevaa suhdetta isäänsä. Näissä olosuhteissa tuomioistuin hyväksyi pyynnön kiireellisen ennakkoratkaisumenettelyn soveltamisesta.

¹⁴ Direktiivi 2003/86/EY.

¹⁵ Kyse on näin ollen Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 7 artiklassa taatusta oikeudesta yksityis- ja perhe-elämän kunnioittamiseen ja sen 24 artiklassa vahvistettuja oikeutta lapsen edun huomioon ottamiseen ja lapsen oikeuteen ylläpitää henkilökohtaisia suhteita kumpaankin vanhempaansa säännöllisesti.

2.2. Vapaudenriisto

Tuomio 30.11.2009 (suuri jaosto), Kadzoev (C-357/09 PPU, [EU:C:2009:741](#))

Viisumi-, turvapaikka- ja maahanmuuttopolitiikka sekä muu henkilöiden vapaaseen liikkuvuuteen liittyvä politiikka – Direktiivi 2008/115/EY – Laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten palauttaminen – 15 artiklan 4–6 kohta – Säilöönoton kesto – Sen ajan huomioon ottaminen, jona maastapoistamispäätöksen täytäntöönpanoa on lykätty – ”Kohtuullista mahdollisuutta maastapoistamisen toteuttamiseen” koskeva käsite

Bulgarian viranomaiset olivat pidättäneet henkilön, jolla ei ollut henkilöllisyystodistusta ja joka oli ilmoittanut syntyneensä Tšetšeniassa, ja sijoittaneet hänet tilapäiseen ulkomaalaisten vastaanottokeskukseen siihen asti, kunnes häneen kohdistunut maastapoistamista koskeva pakkokeino pannaan täytäntöön. Tämän pakkokeinon täytäntöönpanoa varten oli kuitenkin saatava asiakirjat, jotka mahdollistaisivat hänen matkansa ulkomaille. Kolme vuotta myöhemmin näitä asiakirjoja ei ollut edelleenkään saatu. Asianomainen henkilö oli tehnyt turvapaikkahakemuksia sekä hakemuksia säilöönottoa koskevan toimenpiteen korvaamisesta lievemmällä toimenpiteellä, mutta kaikki nämä hakemukset oli hylätty.

Tässä yhteydessä kyseisestä vastaanottokeskuksesta vastaavan viranomaisen johtaja oli saattanut asian Administrativen sad Sofia-gradin (Sofian hallintotuomioistuin, Bulgaria) käsiteltäväksi, jotta se lausuisi viran puolesta tämän säilöönoton jatkamisesta. Kyseinen tuomioistuin totesi, että ennen Bulgarian ulkomaalaislain¹⁶ muuttamista direktiivin 2008/115¹⁷ täytäntöönpanoa varten säilöönoton kestoa tilapäisessä vastaanottokeskuksessa ei ollut rajoitettu millään määräajalla. Se totesi myös, että mitään siirtymäsääntöjä ei ollut annettu sellaisia tilanteita varten, joissa säilöönottopäätökset oli tehty ennen tätä lainmuutosta. Tämän vuoksi se päätti esittää unionin tuomioistuimelle kysymyksen direktiivin 2008/115 15 artiklan 4–6 kohdan tulkinnasta.

Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyysi myös kiireellisen ennakkoratkaisumenettelyn soveltamista ja totesi, että asiassa oli selvitettävä, voidaanko henkilön säilöönottoa jatkaa vai onko hänet vapautettava. Jos katsottaisiin, että mitään direktiivin 2008/115 15 artiklan 4 kohdassa tarkoitettua ”kohtuullista mahdollisuutta maastapoistamisen toteuttamiseen” ei hänen osaltaan ole, voisi tämän säännöksen mukaisesti olla määrättävä, että hänet on vapautettava välittömästi. Edellä esitetyn perusteella unionin tuomioistuin päätti hyväksyä pyynnön asian käsittelemisestä kiireellisessä ennakkoratkaisumenettelyssä.

¹⁶ Ulkomaalaisista Bulgarian tasavallassa annettu laki (Zakon za chuzhdentsite v Republika Balgaria; DV nro 153, 1998), sellaisena kuin se on muutettuna 15.5.2009 (DV nro 36, 2009).

¹⁷ Direktiivi 2008/115/EY.

Tuomio 17.3.2016, Mirza (C-695/15 PPU, [EU:C:2016:188](#))

Ennakkoratkaisupyyntö – Kiireellinen ennakkoratkaisumenettely – Asetus (EY) N:o 604/2013 – Kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämisperusteet ja -menettelyt – 3 artiklan 3 kohta – Jäsenvaltioiden oikeus lähettää hakija turvalliseen kolmanteen maahan – 18 artikla – Hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion velvollisuudet käsitellä hakemus siinä tapauksessa, että hakija otetaan takaisin – Direktiivi 2013/32/EU – Kansainvälisen suojelun myöntämistä tai poistamista koskevat yhteiset menettelyt – Kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittely

Pakistanin kansalainen oli saapunut Serbiasta Unkariin ja tehnyt siellä ensimmäisen kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen. Tämä henkilö oli kuitenkin poistunut Unkarin viranomaisten hänelle osoittamasta oleskelupaikasta, ja hakemuksen käsittely oli lopetettu sillä perusteella, että se oli implisiittisesti peruutettu. Hänet oli tavattu tämän jälkeen Tšekin tasavallasta, ja Tšekin viranomaisten pyynnöstä Unkari oli ottanut hänet takaisin asetuksessa N:o 604/2013¹⁸ (jäljempänä Dublin III -asetus) säädetyn menettelyn mukaisesti. Tämän jälkeen hän oli tehnyt Unkarissa toisen kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen, ja hänet oli otettu sen tutkinnan yhteydessä säilöön. Hakemus oli jätetty tutkimatta sillä perusteella, että Serbiaa oli tässä tapauksessa pidettävä turvallisena kolmantena maana. Tätä henkilöä vastaan oli tuolloin määrätty palauttamista ja maastapoistamista koskevista toimenpiteistä.

Tässä yhteydessä Debreceni közigazgatási és munkaügyi bíróság (Debrecenin hallinto- ja sosiaaliasioiden tuomioistuin, Unkari), jossa oli nostettu kanne toisen kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen hylkäämispäätöksestä, päätti esittää unionin tuomioistuimelle kysymyksiä siitä, millä edellytyksillä jäsenvaltio voi suunnitella lähettävänsä hakijan turvalliseen kolmanteen maahan Dublin III -asetuksen 3 artiklan 3 kohdan mukaisesti tutkimatta tämän hakemusta aineellisesti.

Kyseinen tuomioistuin pyysi myös kiireellisen ennakkoratkaisumenettelyn soveltamista ja korosti, että asianomainen henkilö oli 1.1.2016 saakka säilöön otettuna. Lisäksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin totesi unionin tuomioistuimen kysymykseen antamassaan vastauksessa, että kyseistä toimenpidettä oli jatkettu henkilön kansainvälistä suojelua koskevasta hakemuksesta tehtävän lopullisen päätöksen päivämäärään saakka, tai jollei tällaista päätöstä ole tehty 1.3.2016, kyseiseen päivämäärään saakka. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan säilöönottoa voitiin kuitenkin 1.3.2016 jälkeen jatkaa uudelleen 60 päivällä kuitenkin niin, että säilöönoton kokonaiskesto on enintään kuusi kuukautta.

Unionin tuomioistuin palautti mieleen oikeuskäytäntönsä, jonka mukaan on otettava huomioon se, että pääasian asianosaiseen kohdistuu vapaudenriisto ja että hänen säilössä pitämisensä riippuu pääasian ratkaisusta. Se korosti myös, että tämän henkilön tilannetta on arvioitava sellaisena kuin se on ajankohtana, jolloin esitetään pyyntö

¹⁸ Asetus (EU) N:o 604/2013.

ennakkoratkaisupyynnön käsittelemisestä kiireellisessä menettelyssä. Unionin tuomioistuin sovelsi tätä oikeuskäytäntöä käsiteltävään asiaan ja totesi, että tässä tapauksessa edellytykset täyttyivät. Asianomaisen säilössäpidon jatkaminen riippuu nimittäin siitä, miten ratkaistaan pääasia, jonka kohteena on hänen kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksensa hylkäämisen laillisuus. Unionin tuomioistuin hyväksyi näin ollen pyynnön asian käsittelemisestä kiireellisessä ennakkoratkaisumenettelyssä.

Tuomio 1.6.2016, Bob-Dogi (C-241/15, [EU:C:2016:385](#))

Ennakkoratkaisupyyntö – Poliisiyhteistyö ja oikeudellinen yhteistyö rikosasioissa – Puitepätös 2002/584/YOS – Eurooppalainen pidätysmääräys – 8 artiklan 1 kohdan c alakohta – Velvollisuus sisällyttää eurooppalaiseen pidätysmääräykseen tietoja, jotka koskevat ”pidätysmääräyksen” olemassaoloa – Aikaisemman ja eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä erillisen kansallisen pidätysmääräyksen puuttuminen – Seuraus

Unkarilainen tuomioistuin oli antanut eurooppalaisen pidätysmääräyksen Romanian kansalaisesta rikosoikeudellisen menettelyn aloittamiseksi. Kyseinen henkilö oli otettu kiinni Romaniassa, ja hänet oli tuotu Curtea de Apel Clujiin (Clujin ylioikeus, Romania), jotta tämä tuomioistuin lausuisi hänen mahdollisesta saattamisestaan tutkintavankeuteen ja hänen luovuttamisestaan Unkarin oikeusviranomaisille. Tässä yhteydessä kyseinen tuomioistuin määräsi hänet vapautettavaksi välittömästi kuitenkin niin, että hän olisi tuomioistuimen määräämässä valvonnassa.

Tämä tuomioistuin, joka pohdiskeli puitepäätöksen 2002/584¹⁹ 8 artiklan 1 kohdan c alakohdan tulkintaa ja erityisesti aikaisemman ja eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä erillisen kansallisen pidätysmääräyksen puuttumisen seurauksia, päätti esittää unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön.

Se pyysi myös kiireellisen ennakkoratkaisumenettelyn soveltamista ja korosti, että vaikka asianomainen henkilö ei ollut kyseisenä ajankohtana vangittuna, hän oli kuitenkin tuomioistuimen määräämässä valvonnassa, mikä rajoitti hänen yksilönvapauttaan. Unionin tuomioistuin päätti, että näissä olosuhteissa pyyntöä ei ollut syytä hyväksyä. Unionin tuomioistuimen presidentti myönsi kuitenkin asian käsittelylle etusijan työjärjestyksen 53 artiklan 3 kohdan nojalla.

Tuomio 25.7.2018 (suuri jaosto), Minister for Justice and Equality (Tuomioistuinjärjestelmän puutteet) (C-216/18 PPU, [EU:C:2018:586](#))

Ennakkoratkaisupyyntö – Kiireellinen ennakkoratkaisumenettely – Poliisiyhteistyö ja oikeudellinen yhteistyö rikosasioissa – Eurooppalainen pidätysmääräys – Puitepätös 2002/584/YOS – 1 artiklan 3 kohta – Jäsenvaltioiden väliset luovuttamismenettelyt – Täytäntöönpanon edellytykset –

¹⁹ Puitepätös 2002/584/YOS – Tiettyjen jäsenvaltioiden lausumat puitepäätöksen tekemisestä (EYVL 2002, L 190, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna puitepäätöksellä 2009/299/YOS.

Euroopan unionin perusoikeuskirja – 47 artikla – Oikeus saada asiansa käsiteltyksi riippumattomassa ja puolueettomassa tuomioistuimessa

Puolalaisten tuomioistuinten annettua useita eurooppalaisia pidätysmääräyksiä näiden määräysten kohteena ollut henkilö oli otettu kiinni Irlannissa ja otettu säilöön odotettaessa päätöstä hänen luovuttamisestaan kyseisille oikeusviranomaisille. Hänet oli viety High Courtiin (ylempi piirituomioistuin, Irlanti), jolle hän oli ilmoittanut vastustavansa luovuttamisestaan sillä perusteella, että hän altistuisi kyseisen luovuttamisen johdosta todelliselle vaaralle oikeuksien riistämisestä, kun otetaan huomioon Puolan tuomioistuinjärjestelmää koskevat viimeaikaiset lainsäädäntöuudistukset.

Tässä yhteydessä High Court pohti, mitä seurauksia on näillä lainsäädäntöuudistuksilla, joiden vuoksi komissio antoi 20.12.2017 perustellun ehdotuksen, jossa se kehotti neuvostoa toteamaan SEU 7 artiklan 1 kohdan perusteella, että on olemassa selvä vaara, että Puolan tasavalta loukkaa vakavasti oikeusvaltioperiaatetta.²⁰ Se esitti unionin tuomioistuimelle useita kysymyksiä siitä, millaista lähestymistapaa täytäntöönpanosta vastaavan viranomaisen pitäisi soveltaa puitepäätöksen 2002/584 1 artiklan 3 kohdan nojalla tilanteessa, jossa on olemassa todellinen vaara siitä, että henkilön oikeutta saada asiansa käsiteltyksi riippumattomassa tuomioistuimessa loukataan pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion lainkäyttövallan riippumattomuuteen liittyvien rakenteellisten tai yleisten puutteiden vuoksi.

Kyseinen tuomioistuin pyysi myös ennakkoratkaisupyynnön käsittelemistä kiireellisessä ennakkoratkaisumenettelyssä, ja unionin tuomioistuin hyväksyi pyynnön. Unionin tuomioistuin viittasi kiireellisyyttä koskevan edellytyksen osalta asiaa koskevaan vakiintuneeseen oikeuskäytäntöön ennen sen soveltamista käsiteltävään asiaan. Se korosti, että asianomainen henkilö oli säilössä ja että hänen pitämisensä säilössä riippui pääasian ratkaisusta, koska vapaudenriiston käsittävistä toimenpiteistä oli määrätty eurooppalaisten pidätysmääräysten täytäntöönpanon yhteydessä.

Tuomio 12.2.2019, TC (C-492/18 PPU, [EU:C:2019:108](#))

Ennakkoratkaisupyyntö – Oikeudellinen yhteistyö rikosasioissa – Puitepäätös 2002/584/YOS – Eurooppalainen pidätysmääräys – 12 artikla – Henkilön pitäminen säilössä – 17 artikla – Määräaika päätöksen tekemiselle eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta – Kansallinen lainsäädäntö, jossa säädetään säilössä pitämisen keskeyttämisestä viran puolesta sen jälkeen, kun 90 päivää on kulunut kiinni ottamisesta – Yhdenmukainen tulkinta – Määräaikojen kulumisen keskeytyminen – Euroopan unionin perusoikeuskirja – 6 artikla – Oikeus vapauteen ja turvallisuuteen – Kansallisen lainsäädännön toisistaan eroavat tulkinnat – Selkeys ja ennakoitavuus

²⁰ Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 7 artiklan 1 kohdan nojalla 20.12.2017 annettu komission perusteltu ehdotus oikeusvaltioperiaatteen noudattamisesta Puolassa (KOM(2017) 835 lopullinen).

Yhdistyneen kuningaskunnan kansalainen oli Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisten viranomaisten antaman eurooppalaisen pidätysmääräyksen perusteella otettu kiinni Alankomaissa ja otettu säilöön. Puitepäätöksen 2002/584 17 artiklan 3 kohdassa säädetty 60 päivän määräaika, jossa eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanoa koskeva päätös on tehtävä, oli alkanut kulua kyseisestä päivästä. Hieman ennen määräajan päättymistä rechtbank Amsterdam (Amsterdamin alioikeus, Alankomaat) oli pidentänyt tätä määräaika 30 päivällä kyseisen puitepäätöksen 17 artiklan 4 kohdan mukaisesti ja määrännyt asianomaisen säilössä pitämisen jatkamisesta. Kyseinen tuomioistuin oli kuitenkin tämän jälkeen päättänyt lykätä asian käsittelyä toistaiseksi odottaessa unionin tuomioistuimen vastausta ennakkoratkaisupyyntöön asiassa RO (C-327/18 PPU).²¹ Samaan aikaan kyseinen Yhdistyneen kuningaskunnan kansalainen oli vaatinut, että hänen säilössä pitämisensä keskeytetään, koska hänen kiinni ottamisestaan oli kulunut 90 päivää.

Tässä yhteydessä rechtbank Amsterdam pohti asianomaisen säilössä pitämisen jatkamista puitepäätöksen 2002/584 ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 6 artiklan, jossa määrätään oikeudesta vapauteen ja turvallisuuteen, kannalta. Kyseessä olevan kansallisen lainsäädännön²² nojalla tällainen henkilö on vapautettava, kun hänen kiinni ottamisestaan on kulunut 90 päivää. Tätä lainsäädäntöä on kuitenkin tulkittu siten, että henkilön säilössä pitämistä voidaan jatkaa, jos täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen päättää esittää unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntöön tai odottaa vastausta toisen täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen esittämään ennakkoratkaisupyyntöön. Näissä molemmissa tilanteissa 90 päivän määräajan on katsottava keskeytyvän.

Rechtbank Amsterdam pyysi ennakkoratkaisupyyntöön käsittelemistä kiireellisessä ennakkoratkaisumenettelyssä ja vetosi siihen, että asianomainen henkilö oli säilössä Alankomaissa ainoastaan eurooppalaisen pidätysmääräyksen perusteella ja että se ei voinut ottaa kantaa tämän toimenpiteen keskeyttämistä koskevaan hakemukseen ennen kuin unionin tuomioistuin on ratkaissut kyseisen ennakkoratkaisupyyntöön. Unionin tuomioistuin palautti mieleen vakiintuneen oikeuskäytäntönsä, jonka mukaan on otettava huomioon se, että asianomaiseen henkilöön kohdistuu vapaudenmenetys ja että hänen pitämisensä säilössä riippuu pääasian ratkaisusta; hänen tilannettaan on arvioitava sellaisena kuin se on ennakkoratkaisupyyntöön käsittelemiseksi kiireellisessä menettelyssä tehdyn pyynnön tutkinta-ajankohtana. Unionin tuomioistuin katsoi tässä tapauksessa, että edellytykset täyttyivät, ja se päätti näin ollen soveltaa kiireellistä ennakkoratkaisumenettelyä.

Tämän jälkeen rechtbank Amsterdam kuitenkin ilmoitti unionin tuomioistuimelle, että se oli määrännyt kyseisen säilössä pitämisen keskeyttämisestä tietyin ehdoin siihen saakka,

²¹ Tässä asiassa on annettu tuomio 19.9.2018, RO (C-327/18 PPU, [EU:C:2018:733](#)).

²² Luovuttamisesta annettu laki (Overleveringswet; Stb. 2004, nro 195).

kunnes asianomaisen henkilön luovuttamisesta Yhdistyneeseen kuningaskuntaan tehdään päätös. Sen laskelmien mukaan näet 90 päivän määräaika oli päättynyt, kun otetaan huomioon se ajanjakso, jonka osalta kyseisen määräajan kulumisen oli keskeytetty. Tässä tilanteessa unionin tuomioistuin katsoi, ettei asia ollut enää kiireellinen ja että tämän vuoksi ei ollut enää perustetta jatkaa sen käsittelemistä kiireellisessä ennakkoratkaisumenettelyssä.

Tuomio 24.9.2020, Generalbundesanwalt beim Bundesgerichtshof (Erityisyysperiaate) (C-195/20 PPU, [EU:C:2020:749](#)).

Ennakkoratkaisupyyntö – Kiireellinen ennakkoratkaisumenettely – Oikeudellinen yhteistyö rikosasioissa – Eurooppalainen pidätysmääräys – Puitepätös 2002/584/YOS – Luovuttamisen vaikutukset – 27 artikla – Mahdollinen syytteenpano muista rikoksista – Erityissääntö

Asianomaista henkilöä syytettiin Saksassa kolmessa erillisessä rikosoikeudenkäynnissä. Ensinnäkin Amtsgericht Niebüll (Niebüll, Saksa) tuomitsi hänet vuonna 2011 huumekaupasta yhteensä vuoden ja yhdeksän kuukauden vankeusrangaistukseen, mutta tämän tuomion täytäntöönpano keskeytettiin ehdollisesti. Sitten vuonna 2016 asianomaista henkilöä vastaan aloitettiin Saksassa rikosoikeudenkäynti Portugalissa tehdystä lapsen hyväksikäytöstä, ja Staatsanwaltschaft Hannover (Hannoverin syyttäjäviranomainen, Saksa) antoi eurooppalaisen pidätysmääräyksen näitä tekoja koskevia syytetoimenpiteitä varten. Tämän ensimmäisen eurooppalaisen pidätysmääräyksen perusteella Portugalin viranomaiset luovuttivat hänet Saksaan, jossa hän suoritti tuomionsa alaikäisen seksuaalisesta hyväksikäytöstä. Vankilasta vapauduttuaan hänet asetettiin valvontaan, mutta häntä ei kielletty poistumasta Saksan alueelta. Asianomainen henkilö matkusti tämän jälkeen Alankomaihin ja myöhemmin Italiaan.

Italian viranomaiset luovuttivat hänet uudelleen Saksan viranomaisille viimeksi mainittujen vuonna 2018 antaman toisen eurooppalaisen pidätysmääräyksen perusteella suorittamaan rangaistuksen, joka hänelle oli aiemmin tuomittu huumausaineiden kaupasta. Mainitut viranomaiset suostuivat myöhemmin myös luopumaan puitepäätöksen 2002/584 27 artiklan 2 kohdassa säädetyistä erityissäännöistä sallimalla, että asianomaista henkilöä vastaan voidaan nostaa syyte Saksassa myös törkeästä raiskauksesta ja kiristyksestä, jotka hän on tehnyt Portugalissa ennen ensimmäistä luovuttamistaan. Näillä seikoilla asianomaiseen henkilöön kohdistuu vapausrangaistus sen tuomion yhteydessä, jonka hän riitauttaa ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa.

Kyseinen tuomioistuin tiedusteli lähinnä, mitä oikeudellisia seurauksia liittyy yhtäältä siihen, että ensimmäisen eurooppalaisen pidätysmääräyksen nojalla pidätysmääräyksen antaneeseen jäsenvaltioon luovutettu henkilö poistuu vapaaehtoisesti kyseisen jäsenvaltion alueelta, ja toisaalta siihen, että kyseinen henkilö palaa sinne pakotettuna toisen eurooppalaisen pidätysmääräyksen nojalla.

Tässä yhteydessä ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin pyysi kiireellisen ennakkoratkaisumenettelyn soveltamista, ja unionin tuomioistuin hyväksyi tämän pyynnön. Unionin tuomioistuin totesi ensinnäkin, että vaikka oli yleisesti tiedossa, että ennakkoratkaisupyynnön käsittelyä kiireellisessä menettelyssä koskevan pyynnön tarkasteluhetkellä asianomainen henkilö oli vapautensa menettäneenä Amtsgericht Niebüllin vuonna 2011 antaman tuomion perusteella, oli edelleen niin, että myös Saksan viranomaisten vuonna 2018 antama toinen pidätysmääräys oli omiaan oikeuttamaan hänen vangitsemisensa. Toisaalta tämän pidätysmääräyksen voimassa pysyttäminen voi johtaa siihen, että lievempiä vaihtoehtoja asianomaiselle henkilölle määrätyn vankeusrangaistuksen täytäntöönpanolle rajoitetaan; se voi vaikuttaa päätökseen, joka koskee tämän rangaistuksen määräämistä ehdonalaisena, ja jos tällainen ehdonalainen myönnettäisiin, tämä pidätysmääräys olisi ainoa oikeusperusta asianomaisen henkilön vangitsemisen jatkamiselle.

Tuomio 13.1.2021, MM (C-414/20 PPU, [EU:C:2021:4](#))

Ennakkoratkaisupyyntö – Kiireellinen ennakkoratkaisumenettely – Oikeudellinen yhteistyö rikosasioissa – Eurooppalainen pidätysmääräys – Puitepätös 2002/584/YOS – Jäsenvaltioiden väliset luovuttamismenettelyt – 6 artiklan 1 kohta ja 8 artiklan 1 kohdan c alakohta – Eurooppalainen pidätysmääräys, joka on annettu syytteenpanoa koskevan kansallisen päätöksen perusteella – Käsite ”pidätysmääräys tai muu vastaava täytäntöönpanokelpoinen oikeudellinen päätös” – Kansallisen pidätysmääräyksen puuttuminen – Seuraukset – Tehokas oikeussuoja – Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artikla

Bulgariassa syytteen huumekaupasta oli asetettu 41 henkilöä, joista 16 oli paennut, mukaan lukien kyseinen henkilö. Häntä vastaan annettiin etsintäkuulutus, minkä jälkeen Bulgarian toimivaltaiset viranomaiset nostivat syytteen ja antoivat eurooppalaisen pidätysmääräyksen. Kyseinen henkilö pidätettiin tämän eurooppalaisen pidätysmääräyksen perusteella Espanjassa ja hänet vangittiin tutkintavankeuteen. Hän riitautti toistuvasti sen päätöksen laillisuuden, jolla hänet määrättiin tutkintavankeuteen.

Tässä yhteydessä Spetsializiran nakazatelen sad (erityisrikostuomioistuin), joka käsitteli pyyntöä, joka koski kyseistä henkilöä koskevan vangitsemismääräyksen uudelleentarkastelua, päätti esittää unionin tuomioistuimelle kysymyksiä kyseisestä henkilöstä annetun eurooppalaisen pidätysmääräyksen pätevydestä. Lisäksi hänen tutkintavankeutensa muutettiin kotiarestiksi.

Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin esitti myös kiireellistä ennakkoratkaisumenettelyä koskevan pyynnön, jonka unionin tuomioistuin hyväksyi. Kiireellisyyskriteerin osalta unionin tuomioistuin viittasi vakiintuneeseen oikeuskäytäntöönsä ja totesi, että on otettava huomioon, että asianomainen henkilö oli ennakkoratkaisupyynnön esittämisaikana vapautensa menettäneenä ja että hänen säilöönottomensa jatkuminen riippui pääasian ratkaisusta. Unionin tuomioistuin korosti tältä osin, että ennakkoratkaisupyynnön esittämispäivänä kyseisen henkilön pitäminen

vangittuna riippui unionin tuomioistuimen ratkaisusta, koska unionin tuomioistuimen vastaus ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin saattoi vaikuttaa välittömästi hänen vangitsemistaan koskevan päätöksen voimassaoloon. Unionin tuomioistuin täsmensi lisäksi, että pakkokeinon muuttaminen kotiaarestiksi ei vaikuta tähän päätelmään sikäli kuin se oli myös omiaan rajoittamaan huomattavasti asianomaisen henkilön vapautta.

Tuomio 30.6.2022, Valstybės sienos apsaugos tarnyba ym. (C-72/22 PPU, [EU:C:2022:505](#)).

Ennakkoratkaisupyyntö – Kiireellinen ennakkoratkaisumenettely – Turvapaikka- ja maahanmuuttopolitiikka – Direktiivi 2011/95/EU – 4 artikla – Kansainvälisen suojelun myöntämistä ja poistamista koskevat yhteiset menettelyt – Direktiivi 2013/32/EU – 6 ja 7 artikla – Kansainvälistä suojelua hakevien henkilöiden vastaanottoa koskevat vaatimukset – Euroopan unionin perusoikeuskirjan 18 artikla – Direktiivi 2013/33/EU – 8 artikla – Hakijan säilöönotto – Säilöönoton peruste – Kansallisen turvallisuuden tai yleisen järjestyksen suojaaminen – Turvapaikanhakijan ottaminen säilöön sillä perusteella, että hän on saapunut unionin alueelle laittomasti

Liettuaan julistettiin kansallinen hätätila, jota seurasi osittainen hätätila, erityisesti Valko-Venäjältä tulevien maahanmuuttajien laajamittaisen maahantulon vuoksi. Sitten Valko-Venäjältä laittomasti Liettuaan saapunut kolmannen maan kansalainen pidätettiin Puolassa matkustusasiakirjojen ja viisumin puuttumisen vuoksi, ja hänet luovutettiin Liettuan viranomaisille, jotka pitivät hänet säilöön otettuna, kunnes hänen oikeudellisesta asemastaan voitiin tehdä päätös. Asianomainen henkilö jätti kirjallisen kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen, jota ei otettu käsiteltäväksi sillä perusteella, että oli jätetty noudattamatta Liettuan lainsäädännössä säädettyjä menettelyjä, jotka koskevat kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten jättämistä hätätilanteessa, joka johtuu ulkomaalaisten laajamittaisesta maahantulosta. Kyseisen lainsäädännön mukaan Liettuaan laittomasti saapunut ulkomaalainen ei nimittäin voi tehdä kyseisen jäsenvaltion alueella kansainvälistä suojelua koskevaa hakemusta. Tässä lainsäädännössä säädetään myös, että tällaisessa hätätilanteessa ulkomaalainen voidaan ottaa säilöön jo pelkästään sillä perusteella, että hän on saapunut Liettuan alueelle laittomasti.

Näissä olosuhteissa Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Liettuan korkein hallintotuomioistuin), joka käsitteli asianomaisen henkilön valitusta päätöksestä, jolla hänet oli otettu säilöön, pyrki selvittämään, ovatko "menettelyjä"²³ ja "vastaanottoa"²⁴ koskevat direktiivit esteenä tällaiselle lainsäädännölle.

Kyseinen tuomioistuin pyysi myös ennakkoratkaisupyyntöä käsittelemistä kiireellisessä ennakkoratkaisumenettelyssä, ja unionin tuomioistuin hyväksyi pyynnön. Tässä

²³ Direktiivi 2013/32/EU.

²⁴ Direktiivi 2013/33/EU.

yhteydessä unionin tuomioistuin totesi, että asianomaiseen henkilöön sovellettiin majoitukseen liittyvää toimenpidettä Valstybės sienos apsaugos tarnyban (Liettuan tasavallan sisäministeriön alainen valtion rajavartiolaitos) keskuksessa, johon liittyi liikkumisrajoitus, mikä vei häneltä liikkumisvapauden, koska hän ei voinut poistua kyseisestä keskuksesta ilman lupaa ja saattajaa. Unionin tuomioistuin totesi myös, että mitä tulee säilöänoton jatkamisen ja pääasian ratkaisemisen väliseen yhteyteen, ennakkoratkaisupyyntöstä käy selvästi ilmi, että ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämä ensimmäinen kysymys koski mahdollisuutta, että asianomainen henkilö voisi jättää kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen ja siten tulla luokitelluksi turvapaikanhakijaksi. Tämä turvapaikanhakijan asema on edellytyksenä sille, että voidaan soveltaa toimenpidettä, johon ei liity säilöänoton käsitteelle ominaista liikkumisvapauden rajoittamista.

Tuomio 24.7.2023 (suuri jaosto), Lin (C-107/23 PPU, [EU:C:2023:606](#))

Ennakkoratkaisupyyntö – Euroopan unionin taloudellisten etujen suojaaminen – SEUT 325 artiklan 1 kohta – Taloudellisten etujen suojaamista koskeva yleissopimus – 2 artiklan 1 kohta – Velvollisuus torjua unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvia petoksia ennalta ehkäisevillä ja tehokkailla toimenpiteillä – Velvollisuus säätää rikosoikeudellisista seuraamuksista – Arvonlisävero – Direktiivi 2006/112/EY – Törkeä arvonlisäveropetos – Rikosoikeudellisen vastuun vanhentumisaika – Perustuslakituomioistuimen tuomio, jolla on todettu pätemättömäksi vanhentumisaajan katkeamisperusteita koskeva kansallinen säännös – Rankaisemattomuuden systeeminen riski – Perusoikeuksien suoja – Euroopan unionin perusoikeuskirjan 49 artiklan 1 kohta – Rikosoikeudellinen laillisuusperiaate – Rikoslain ennakoitavuuden ja täsmällisyyden vaatimukset – Lievemman rikoslain taannehtivan soveltamisen periaate – Oikeusvarmuuden periaate – Perusoikeuksien suoja koskeva kansallinen standardi – Jäsenvaltion tuomioistuinten velvollisuus jättää soveltamatta perustuslakituomioistuimen ja/tai tämän jäsenvaltion ylimmän tuomioistuimen tuomioita, jotka eivät ole unionin oikeuden mukaisia – Tuomareiden kurinpidollinen vastuu näiden tuomioiden noudattamisen laiminlyönnistä – Unionin oikeuden ensisijaisuuden periaate

Asianomaiset henkilöt olivat vuoden 2010 aikana jättäneet kokonaan tai osittain kirjaamatta kirjanpitoonsa liiketoimet ja tulot, jotka liittyivät väliaikaisen valmisteverottomuuden järjestelmässä ostetun kaasuöljyn myyntiin kansallisille vastaanottajille, ja aiheuttaneet näin valtion talousarvioon kohdistuvaa vahinkoa muun muassa kaasuöljyn arvonlisäveron ja valmisteveron osalta.

Vuonna 2018 Curtea Constituțională (perustuslakituomioistuin, Romania) totesi rikosasioissa sovellettavan vanhentumisaajan katkeamista koskevan kansallisen säännöksen perustuslainvastaiseksi, koska se ei ollut rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen mukainen. Vuonna 2022 se täsmensi, että Romanian aineellisessa oikeudessa ei ollut perusteita keskeyttää vanhentumisaikaa viimeksi mainitun tuomion julkaisupäivän ja kumotun säännöksen korvaavan uuden säännöksen voimaantulopäivän 30.5.2022 välisenä aikana.

Curtea de Apel Braşov (Braşovin muutoksenhakutuomioistuin, Romania) tuomitsi asianomaiset osapuolet veropetoksesta vuonna 2020, mutta he riitauttivat tuomionsa sillä perusteella, että vanhentumisaika oli kulunut umpeen ja että oli vedottu *lex mitior* -periaatteeseen. He vetosivat Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie -ylioikeuden (Romanian korkein kassaatio- ja oikeusistuin) vuonna 2022 antamaan päätökseen, jonka mukaan perustuslakituomioistuimen päätöksiin voidaan hakea muutosta ylimääräisin muutoksenhakukeinoin. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että jos tällainen tulkinta pitäisi hyväksyä, vanhentumisaika olisi tässä tapauksessa päättynyt ennen asianomaisille henkilöille annetun tuomion lainvoimaiseksi tuloa, mikä johtaisi rikosoikeudellisen menettelyn päättämiseen ja siihen, ettei näitä henkilöitä ole mahdollista tuomita.

Tässä yhteydessä kyseinen tuomioistuin pohti, onko tämä tulkinta yhteensopiva unionin oikeuden kanssa, kun sen seurauksena asianomaiset henkilöt vapautuisivat rikosoikeudellisesta vastuustaan unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvista törkeistä petoksista. Se korosti myös, että jos osoittautuisi, ettei unionin oikeuden kanssa yhteensopiva tulkinta ole mahdollinen, se voisi joutua jättämään soveltamatta perustuslakituomioistuimen ja/tai ylimmän tuomioistuimen tuomioita. Uuden kurinpitojärjestelmän nojalla voidaan määrätä seuraamuksia tuomareille, jotka ovat vilpillisessä mielessä tai törkeän tuottamuksellisesti jättäneet noudattamatta näiden tuomioistuinten tuomioita.

Kiireellisyyskriteerin osalta unionin tuomioistuin viittasi vakiintuneeseen oikeuskäytäntöönsä, jonka mukaan tämä kriteeri täyttyy silloin, kun pääasian asianosainen on ennakkoratkaisupyynnön esittämisajankohtana vapautensa menettäneenä ja kun hänen säilöönottonsa jatkuminen riippuu tämän oikeusriidan lopputuloksesta, ja totesi, että asianomaiset henkilöt oli tuomittu vankeusrangaistukseen (kaksi heistä kärsi parhaillaan rangaistuksiaan). Lisäksi ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen selvityspyyntöön antaman vastauksen mukaan kyseiset kaksi henkilöä olivat vankilassa, ja heidän vankeutensa päättyisi, jos tuomioistuin päättäisi hyväksyä heidän tuomiostaan ylimääräisenä muutoksenhakukeinona nostamansa kumoamiskanteet. Lisäksi asianosaisten ylimääräisenä muutoksenhakukeinona nostamien kumoamiskanteiden lopputulos riippui unionin tuomioistuimen vastauksista esitettyihin kysymyksiin. Unionin tuomioistuin päätti näin ollen omasta aloitteestaan käsitellä ennakkoratkaisupyynnön kiireellisessä ennakkoratkaisumenettelyssä.

Määräys 27.9.2023, Abboudnam (C-58/23, [EU:C:2023:748](#))

Ennakkoratkaisupyyntö – Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 99 artikla – Vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alue – Turvapaikkapolitiikka – Kansainvälisen suojelun myöntämistä tai poistamista koskevat yhteiset menettelyt – Direktiivi 2013/32/EU – 22 ja 23 artikla – Oikeus oikeusapuun ja oikeudelliseen edustajaan – 46 artiklan 4 kohta – Kohtuullinen määräaika oikeussuojakeinon käyttöön – Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artikla – Oikeus

tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin tuomioistuimessa – Kansainvälistä suojelua koskevan pyynnön hylkääminen selvästi perusteettomana nopeutetussa menettelyssä

Marokon kansalainen oli jättänyt kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen, joka hylättiin Slovenian tasavallan sisäasiainministeriön päätöksellä nopeutetussa menettelyssä sillä perusteella, että hakemus oli ilmeisen perusteeton.

Asianomainen henkilö oli valittanut kyseisestä päätöksestä ja väittänyt, että päätöksen virheellinen tiedoksianto loukkasi hänen oikeuttaan tehokkaaseen oikeussuojaan, koska hänellä oli todellisuudessa ollut vain yksi päivä aikaa valmistella valitustaan. Koska hän puhui ainoastaan arabiaa eikä hänellä ollut tulkkia, hänen oli lisäksi viestittävä asianajajansa kanssa sähköisesti käännettyjen tekstiviestien avulla.

Kyseisen kansallisen lainsäädännön mukaan muutoksenhakuaikaa tällaisesta päätöksestä on lyhennetty viidestätoista päivästä kolmeen päivään päätöksen tiedoksiantamisesta.

Tässä yhteydessä Upravno sodišče (hallintotuomioistuin, Slovenia), joka käsitteli tätä hylkäävää päätöstä vastaan nostettua kannetta, tiedusteli unionin tuomioistuimelta, onko kansallinen lainsäädäntö, jossa säädetään kolmen päivän määräajasta, mukaan lukien yleiset vapaapäivät, jonka kuluessa on voitava nostaa kanne nopeutetussa menettelyssä tehdystä päätöksestä, jolla kansainvälistä suojelua koskeva hakemus hylätään ilmeisen perusteettomana, yhteensopiva direktiivin 2013/32 46 artiklan 4 kohdan kanssa, kun sitä luetaan perusoikeuskirjan 47 artiklan ensimmäisen kohdan valossa.

Lisäksi ennakkoratkaisupyyntön esittänyt tuomioistuin pyysi, että ennakkoratkaisupyyntö käsitellään kiireellisessä menettelyssä sillä perusteella, että yhtäältä direktiivin 2013/32 46 artiklan 4 kohdan pyydetty tulkinta vaikuttaisi sen käsiteltäväksi saatettujen vastaavien kanteiden tutkimiseen ja että toisaalta tässä asiassa esitetty oikeudellinen kysymys, joka koskee oikeutta tehokkaaseen oikeussuojaan, edellyttää luonteeltaan mahdollisimman pikaista vastausta.

Unionin tuomioistuin hylkäsi tämän hakemuksen sillä perusteella, että kiireellisyysedellytys ei täytynyt tässä tapauksessa, ja selvensi sitten useita näkökohtia, joilla ei ole merkitystä kiireellisen ennakkoratkaisumenettelyn käynnistämisen kannalta. Näin ollen se, että ennakkoratkaisupyyntön esittäneen tuomioistuimen on tehtävä ennakkoratkaisukysymyksen esittämisen jälkeen päätös, joka koskee mahdollisesti useita henkilöitä tai oikeudellisia tilanteita, ei sellaisenaan voi merkitä sellaista poikkeuksellista olosuhdetta, joka oikeuttaisi kiireellisen ennakkoratkaisumenettelyn soveltamisen. Perusteesta, jonka mukaan oikeutta tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin tuomioistuimessa koskevan säännöksen tulkintaa koskeva ennakkoratkaisupyyntö edellyttää aina, että unionin tuomioistuin antaa vastauksen nopeasti, tuomioistuin katsoi, ettei tällainen peruste itsessään voi oikeuttaa asian käsittelyä kiireellisessä menettelyssä, joka on menettelyllinen väline poikkeuksellisen kiireelliseen tilanteeseen vastaamiseksi. Unionin tuomioistuin totesi myös, että koska pääasian kantajaa ei

kansallisen oikeuden mukaan voitu poistaa maasta ennen hänen oleskelulupahakemuksestaan tehdyn ratkaisun lainvoimaiseksi tuloa, vaara hänen maasta poistamisestaan sellaiseen maahan, jossa häntä saattaisi uhata kuolemanrangaistus, kidutus tai muu epäinhimillinen tai halventava rangaistus tai kohtelu, voitiin sulkea pois.

Ennakkoratkaisupyyntöön esittänyt tuomioistuin pyysi myös, että ennakkoratkaisupyyntö käsitellään nopeutetussa menettelyssä samoilla perusteilla kuin ne, joihin se vetosi kiireellistä menettelyä koskevan pyyntönsä tueksi. Unionin tuomioistuimen presidentti hylkäsi kuitenkin nopeutettua menettelyä koskevan hakemuksen samoin perustein kuin kiireellistä menettelyä koskevan hakemuksen.

2.3. Perusoikeuksien loukkaamisen vaara

Tuomio 16.2.2017, C. K. ym. (C-578/16 PPU, [EU:C:2017:127](#))

Ennakkoratkaisupyyntö – Vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alue – Raja-, turvapaikka- ja maahanmuuttoasiat – Dublin-järjestelmä – Asetus (EU) N:o 604/2013 – Euroopan unionin perusoikeuskirjan 4 artikla – Epäinhimillinen tai halventava kohtelu – Vakavasti sairaan turvapaikanhakijan siirto valtioon, joka on vastuussa hänen hakemuksensa käsittelystä – Ei ole perusteltuja syitä katsoa, että kyseisessä jäsenvaltiossa on todettuja systeemisiä puutteita – Jäsenvaltion, jonka on suoritettava siirto, velvollisuudet

Tässä asiassa Syyrian kansalainen ja Egyptin kansalainen olivat saapuneet Euroopan unionin alueelle Kroatian tasavallan myöntämän viisumin turvin, minkä jälkeen he olivat tehneet turvapaikkahakemukset Slovenian tasavallalle. Slovenian viranomaiset olivat tehneet Kroatian viranomaisille heidän vastaanottoaan koskevan pyynnön, koska Kroatian tasavalta oli Dublin III -asetuksen nojalla heidän hakemustensa käsittelystä vastuussa oleva jäsenvaltio. Kroatian tasavalta hyväksyi pyynnön. Kyseinen Syyrian kansalainen oli kuitenkin raskaana, minkä vuoksi siirtoa Kroatiaan täytyi lykätä lapsen syntymään saakka. Asianomaiset henkilöt vastustivat tätä siirtoa ja vetosivat siihen, että heidän siirtonsa vaikuttaisi kielteisesti kyseisen Syyrian kansalaisen terveydentilaan, mikä voisi vaikuttaa myös vastasyntyneen lapsen hyvinvointiin, ja että he olivat joutuneet rasististen puheiden ja väkivallan kohteeksi Kroatiaassa. Siirtopäätös kumottiin ensin ensimmäisen asteen tuomioistuimessa ja taas pysytettiin muutoksenhakuasteessa Vrhovno sodišče (ylin tuomioistuin, Slovenia). Ustavno sodišče (perustuslakituomioistuin, Slovenia), jonka käsiteltäväksi asianomaiset henkilöt saattoivat asian, kuitenkin kumosi kyseisen tuomioistuimen tuomion ja palautti asian sen käsiteltäväksi.

Tässä yhteydessä Vrhovno sodišče pyysi unionin tuomioistuinta täsmentämään Dublin III -asetuksen 17 artiklassa säädettyä harkintavaltalauseketta, jonka mukaan poikkeuksellisesti jäsenvaltio voi käsitellä siellä jätetyn kansainvälistä suojelua koskevan

hakemuksen siinäkin tapauksessa, ettei se tässä asetuksessa määriteltyjen perusteiden mukaan ole vastuussa hakemuksen käsittelystä.

Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyysi myös asian käsittelemistä kiireellisessä ennakkoratkaisumenettelyssä ja totesi, että kun otetaan huomioon kyseisen Syyrian kansalaisen terveydentila, hänen asemaansa koskeva kysymys pitäisi ratkaista mahdollisimman nopeasti. Unionin tuomioistuin katsoi, ettei voida sulkea pois sitä mahdollisuutta, että valittajat siirrettäisiin Kroatiaan ennen kuin tavanomainen ennakkoratkaisumenettely päättyisi. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin vastasi unionin tuomioistuimen esittämään selvennyspyyntöön,²⁵ että vaikka ensimmäisen asteen tuomioistuin oli määrännyt asianomaisia henkilöitä koskevan siirtopäätöksen täytäntöönpanon lykkäämisestä, millään tuomioistuimen toimenpiteellä ei lykätty tämän päätöksen täytäntöönpanoa kansallisen menettelyn tässä vaiheessa. Unionin tuomioistuin hyväksyi siten kiireellistä ennakkoratkaisumenettelyä koskevan pyynnön.

Tuomio 7.3.2017 (suuri jaosto), X ja X (C-638/16 PPU, [EU:C:2017:173](#))

Ennakkoratkaisupyyntö – Asetus (EY) N:o 810/2009 – 25 artiklan 1 kohdan a alakohta – Alueellisesti rajoitettu viisumi – Viisumin myöntäminen humanitaarisista syistä tai kansainvälisten velvoitteiden vuoksi – Kansainvälisten velvoitteiden käsite – Euroopan unionin perusoikeuskirja – Yleissopimus ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi – Geneven yleissopimus – Ei velvollisuutta viisumin myöntämiseen tilanteessa, jossa perusoikeuskirjan 4 ja/tai 18 artiklan rikkomisen vaara on todellinen

Aviopuolisot, jotka ovat Syyrian kansalaisia, ja heidän kolme lastaan olivat hakeneet Belgian suurlähetystössä Libanonissa humanitaarisista syistä myönnettävää viisumia asetuksen N:o 810/2009²⁶ (jäljempänä viisumisäännöstö) 25 artiklan 1 kohdan a alakohdan nojalla, minkä jälkeen he olivat palanneet Syyriaan. Nämä hakemukset koskivat alueellisesti rajattujen viisumien myöntämisestä, jotta perhe voisi lähteä Syyriasta ja tehdä myöhemmin turvapaikkahakemuksen Belgiassa. Kantajat korostivat, että yksi heistä oli joutunut terroristiryhmän kaappaamaksi ja kiduttamaksi, kunnes hänet oli vapautettu lunnaita vastaan. He korostivat yleisesti Syyrian turvallisuustilanteen heikkenemistä sekä sitä, että he olivat vaarassa joutua vainotuiksi, koska he kuuluivat ortodoksiseen kristilliseen yhteisöön. Heidän hakemuksensa oli hylätty muun muassa sillä perusteella, että heidän oli tarkoitus oleskella Belgiassa yli 90 päivää ja etteivät Belgian diplomaattiset toimipaikat kuulu niihin viranomaisiin, joille ulkomaalainen voi jättää turvapaikkahakemuksen.

Conseil du contentieux des étrangers (ulkomaalaisasioiden valituslautakunta, Belgia), jolle tästä hylkäämisestä valitettiin, pohti jäsenvaltioille tässä yhteydessä jätetyn harkintavallan laajuutta, kun otetaan huomioon muun muassa perusoikeuskirjasta ja

²⁵ Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 101 artiklan 1 kohdan nojalla esitetty pyyntö.

²⁶ Asetus (EY) N:o 810/2009.

erityisesti sen 4 artiklasta (kidutuksen sekä epäinhimillisen tai halventavan rangaistuksen ja kohtelun kieltö) ja 18 artiklasta (oikeus turvapaikkaan) johtuvat velvoitteet. Se esitti unionin tuomioistuimelle useita ennakkoratkaisukysymyksiä.

Conseil du contentieux des étrangers pyysi myös asian käsittelemistä kiireellisessä ennakkoratkaisumenettelyssä. Se vetosi aseellisesta konfliktista johtuvaan Syyrian dramaattiseen tilanteeseen, kantajien lasten hyvin nuoreen ikään, kantajien ortodoksiseen kristilliseen yhteisöön kuulumisesta johtuvaan erityiseen haavoittuvaisuuteen ja siihen, että asia oli saatettu sen käsiteltäväksi täytäntöönpanon lykkäämistä koskevassa äärimmäisen kiireellisessä menettelyssä. Se täsmensi tältä osin, että pääasian käsittely oli lykkääntyneenä tämän ennakkoratkaisupyynnön vaikutuksesta.

Unionin tuomioistuin hyväksyi pyynnön asian käsittelemisestä kiireellisessä ennakkoratkaisumenettelyssä. Se korosti, että asiassa ei ollut kiistetty sitä, että ainakin ennakkoratkaisupyynnön käsittelyä kiireellisessä menettelyssä koskevan pyynnön käsittelyajankohtana kantajat olivat todellisessa vaarassa joutua epäinhimillisen tai halventavan kohtelun uhreiksi. Unionin tuomioistuimen mukaan tätä on pidettävä sellaisena seikkana, jonka vuoksi asia on kiireellinen siten, että kiireellisen ennakkoratkaisumenettelyn soveltaminen on perusteltua.

Määräys 27.9.2018, FR (C-422/18 PPU, [EU:C:2018:784](#))

Ennakkoratkaisupyyntö – Kiireellinen ennakkoratkaisumenettely – Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 99 artikla – Vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alue – Kansainvälisen suojelun myöntämistä tai poistamista koskevat yhteiset menettelyt – Direktiivi 2013/32/EU – 46 artikla – Euroopan unionin perusoikeuskirja – 18 artikla, 19 artiklan 2 kohta ja 47 artikla – Oikeus tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin – Päätös, jolla hylätään kansainvälistä suojelua koskeva hakemus – Kansallinen lainsäädäntö, jossa säädetään valitusoikeudesta toiseen oikeusasteeseen – Suoraan lain nojalla toteutuva lykkäävä vaikutus koskee vain muutoksenhakua ensimmäiseen oikeusasteeseen

Nigerian kansalainen oli tehnyt turvapaikkahakemuksen Italiassa. Hakemuksensa tueksi hän vetosi siihen, että hän oli joutunut lähtemään kotimaastaan, koska kansallisille viranomaisille oli paljastunut, että hänellä oli homosuhde, ja tästä syystä hän oli vaarassa tulla pidätetyksi ja säilöön otetuksi. Toimivaltaisen viranomaisen hylättyä hänen turvapaikkahakemuksensa ja Tribunale di Milanon (Milanon alioikeus, Italia) pysytettyä tämän hylkäämispäätöksen kyseinen Nigerian kansalainen teki kassaatiovalituksen ja toimitti Tribunale di Milanolle välitoimihakemuksen, jossa hän

vaati sen päätöksen täytäntöönpanon lykkäämistä. Kansallisen lainsäädännön²⁷ mukaan tämän tuomioistuimen on kuitenkin ratkaistava tällainen täytäntöönpanon lykkäämistä koskeva vaatimus arvioimalla sen päätöksestä tehdyn valituksen perusteiden perusteltavuutta eikä arvioimalla tälle hakijalle kyseisen päätöksen täytäntöönpanosta aiheutuvan vakavan ja korjaamattoman vahingon vaaraa.

Tribunale di Milano kysyi unionin tuomioistuimelta, onko kyseinen kansallinen lainsäädäntö yhteensopiva direktiivin 2013/32²⁸ säännösten kanssa, kun mainittuja säännöksiä luetaan yhdessä perusoikeuskirjan 47 artiklan kanssa, jossa taataan oikeus tehokkaihin oikeussuojakeinoihin.

Kyseinen tuomioistuin pyysi myös kiireellisen ennakkoratkaisumenettelyn soveltamista. Se totesi, että kantajan oli lähdettävä välittömästi Italiasta ja että hänet voitiin milloin tahansa karkottaa Nigeriaan, jossa hän olisi vakavassa vaarassa tulla tuomituksi kuolemaan, kidutetuksi tai kohdelluksi tai rangaistuksi muulla epäinhimillisellä tai halventavalla tavalla. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin korosti lisäksi, että unionin tuomioistuimen antamalla vastauksella voi olla ratkaiseva vaikutus siihen, voiko kantaja jäädä Italiaan siihen asti, kunnes hänen valituksensa on ratkaistu. Unionin tuomioistuin totesi tässä yhteydessä, ettei voida sulkea pois sitä mahdollisuutta, että kantaja karkotetaan Nigeriaan ennen tavanomaisen ennakkoratkaisumenettelyn päättymistä, ja päätti näin ollen hyväksyä kiireellistä ennakkoratkaisumenettelyä koskevan pyynnön.

Tuomio 17.10.2018, UD (C-393/18 PPU, [EU:C:2018:835](#))

Ennakkoratkaisupyyntö – Kiireellinen ennakkoratkaisumenettely – Oikeudellinen yhteistyö yksityisoikeudellisissa asioissa – Asetus (EY) N:o 2201/2003 – 8 artiklan 1 kohta – Toimivalta vanhempainvastuuta koskevissa asioissa – Lapsen asuinpaikan käsite – Fyysistä läsnäoloa koskeva vaatimus – Äidin ja lapsen pitäminen kolmannessa maassa äidin tahdon vastaisesti – Äidin ja lapsen perusoikeuksien loukkaaminen

Avioiduttuaan Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisen kanssa Bangladeshin kansalainen oli saanut viisumin, jonka perusteella hän saattoi asettua Yhdistyneeseen kuningaskuntaan. Aviopari oli sittemmin matkustanut Bangladeshiin kyseisen Bangladeshin kansalaisen raskauden aikana. Heidän tyttärensä syntyi siellä eikä ole oleskellut milloinkaan Yhdistyneessä kuningaskunnassa, jonne lapsen isä oli palannut yksin. Äidin väitteiden, jotka isä on kiistänyt, mukaan isä oli houkutellut äidin lähtemään

²⁷ Pakolaisaseman myöntämistä tai poistamista koskevissa menettelyissä jäsenvaltioissa sovellettavista vähimmäisvaatimuksista annetun direktiivin 2005/85/EY täytäntöönpanosta 25.1.2008 annettu asetus nro 25 (Decreto legislativo n. 25 – Attuazione della direttiva 2005/85/CE recante norme minime per le procedure applicate negli Stati membri ai fini del riconoscimento e della revoca dello status di rifugiato; GURI nro 40, 16.2.2008), sellaisena kuin se on muutettuna kansainvälistä suojelua koskevien menettelyjen nopeuttamista koskevista kiireellisistä toimenpiteistä sekä laittoman maahanmuuton estämisestä 17.2.2017 annetulla asetuksella nro 13 (decreto-legge n. 13 – Disposizioni urgenti per l'accelerazione dei procedimenti in materia di protezione internazionale, nonché per il contrasto dell'immigrazione illegale; GURI nro 40, 17.2.2017), sellaisena kuin se on laiksi muunnettuna ja muutettuna 13.4.2017 annetulla lailla nro 46.

²⁸ Direktiivi 2013/32/EU.

synnyttämään kolmanteen maahan ja saanut hänet pakottamalla jäämään sinne lapsen kanssa ilman kaasua, sähköä, puhdasta vettä ja mitään toimeentuloa, yhteisöön, jossa hänet on leimattu huonoksi ihmiseksi. Äiti nosti kanteen High Court of Justicessa (England and Wales), Family Division (Englannin ja Walesin alioikeus, perheosasto, Yhdistynyt kuningaskunta), jotta tämä tuomioistuin määräisi lapsen valtion holhottavaksi ja huollettavaksi ja määräisi heidät palaamaan Yhdistyneeseen kuningaskuntaan.

Kyseinen tuomioistuin katsoi, että aluksi on ratkaistava kysymys sen toimivallasta antaa lasta koskeva ratkaisu, mikä edellyttää sen selvittämistä, voidaanko asetuksen N:o 2201/2003 8 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun lapsen asuinpaikan katsoa olevan Yhdistyneessä kuningaskunnassa, vaikka tämä ei ole koskaan ollut kyseisessä jäsenvaltiossa. Kyseinen tuomioistuin pohti lisäksi, onko asian olosuhteilla, erityisesti isän käyttäytymisellä ja äidin tai lapsen perusoikeuksien loukkauksella, vaikutusta tämän asuinpaikan käsitteen kannalta.

Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin esitti myös kiireellistä ennakkoratkaisumenettelyä koskevan pyynnön, jonka unionin tuomioistuin hyväksyi. Unionin tuomioistuin totesi aluksi, että jos isän osoitetaan kohdistaneen pakkoa äitiin, lapsen nykyinen hyvinvointi on vaarantunut olennaisesti. Viivästyminen tuomioistuimen ratkaisujen antamisessa lapsen osalta pitkittäisi nykyistä tilannetta ja saattaisi siten haitata vakavasti tai jopa peruuttamattomasti kyseisen lapsen kehitystä. Unionin tuomioistuin toi tämän jälkeen esille, että jos lapsi palaa mahdollisesti Yhdistyneeseen kuningaskuntaan, tällainen viivästys saattaisi myös heikentää lapsen integroitumista uuteen perheympäristöönsä ja sosiaaliseen ympäristöönsä. Unionin tuomioistuin korosti vielä, että lapsen hyvin nuori ikä (vuosi ja kaksi kuukautta ennakkoratkaisupyynnön tekemisajankohtana) tekee hänet erityisen herkäksi hänen kehityksensä ja kasvunsa kannalta.

Tuomio 14.5.2020 (suuri jaosto), Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Délalföldi Regionális Igazgatóság (C-924/19 PPU ja C-925/19 PPU, [EU:C:2020:367](#)).

Ennakkoratkaisupyyntö – Turvapaikka- ja maahanmuuttopolitiikka – Direktiivi 2013/32/EU – Kansainvälistä suojelua koskeva hakemus – 33 artiklan 2 kohta – Tutkimatta jättämisen perusteet – 40 artikla – Myöhemmät hakemukset – 43 artikla – Rajamenettelyt – Direktiivi 2013/33/EU – 2 artiklan h alakohta sekä 8 ja 9 artikla – Säilöönotto – Laillisuus – Direktiivi 2008/115/EY – 13 artikla – Tehokkaat oikeussuojakeinot – 15 artikla – Säilöönotto – Laillisuus – Oikeus tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin – Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artikla – Unionin oikeuden ensisijaisuuden periaate

Tässä asiassa Afganistanin ja Iranin kansalaiset, jotka olivat saapuneet Unkariin Serbian kautta, hakivat turvapaikkaa Unkarista Röszken kauttakulkualueelta, joka sijaitsee Serbian rajalla. Hakemukset hylättiin Unkarin lainsäädännön nojalla, koska niitä ei voitu ottaa tutkittavaksi, ja hakijat päätettiin palauttaa Serbiaan. Serbia kuitenkin kieltäytyi asianomaisten henkilöiden takaisinotosta alueelleen sillä perusteella, että sen unionin

kanssa tekemässä takaisinottosopimuksessa määrätty edellytykset eivät täyttyneet. Tämän Serbian päätöksen seurauksena Unkarin viranomaiset eivät tutkineet edellä mainittuja hakemuksia aineellisesti vaan muuttivat alkuperäisissä palauttamispäätöksissä mainittua kohdemaata korvaamalla sen kunkin hakijan alkuperämaalla. Hakijat riitauttivat nämä muutospäätökset, mutta heidän väitteensä hylättiin. Huolimatta siitä, että Unkarin lainsäädännössä ei tarjota muutoksenhakumahdollisuutta, he hakivat tuomioistuimilta päätösten kumoamista ja turvapaikkaviranomaisen määräämistä uuden turvapaikkamenettelyn aloittamiseen. He ovat myös nostaneet laiminlyöntikanteita, jotka koskevat heidän sijoittamistaan Röszen kauttakulkualueelle ja heidän pitämistään siellä. Heidän nimittäin oli ensin oleskeltava tämän kauttakulkualueen turvapaikanhakijoille varatulla sektorilla ennen kuin heidät muutamaa kuukautta myöhemmin määrättiin oleskelemaan saman kauttakulkualueen sektorilla, joka on varattu sellaisille kolmansien maiden kansalaisille, joiden turvapaikkahakemus on hylätty, ja jolla he parhaillaan ovat.

Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (Szegedin hallinto- ja työtuomioistuin, Unkari), johon kyseisestä hylkäävästä päätöksestä valitettiin, esitti näin ollen unionin tuomioistuimelle kysymyksiä, jotka koskivat direktiivin 2013/32/EU²⁹ ja direktiivin 2013/33/EU³⁰ tulkintaan liittyviä eri ongelmia, muun muassa sen seurauksia, että kolmas maa ei ota takaisin maahantulijoita, joiden kansainvälistä suojelua koskeva hakemus on jätetty tutkimatta, näiden maahantulijoiden kauttakulkualueelle majoittamisen määrittelyä säilöönottoa koskevien unionin oikeuden säännösten kannalta ja heidän oikeuttaan tehokkaaseen oikeussuojaan erityisesti kansallisen tuomioistuimen määräämien turvaamistoimien kautta.

Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyysi myös kiireellisen menettelyn soveltamista sillä perusteella, että pääasian kantajat olivat vapautensa menettäneitä. Se viittasi myös siihen, että säilöönotto-olosuhteet olivat vaikeat erityisesti joidenkin henkilöiden korkean iän ja terveysongelmien vuoksi sekä sen alaikäisen lapsen heikkenevän mielenterveyden vuoksi, joka oli isänsä kanssa Röszen kauttakulkualueen sillä sektorilla, joka oli varattu niille kolmansien maiden kansalaisille, joiden turvapaikkahakemus oli hylätty. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin totesi vielä, että unionin tuomioistuimen vastauksilla esitettyihin kysymyksiin on välitön ja ratkaiseva vaikutus pääasioiden ratkaisemiseen, erityisesti pääasioiden valittajiin kohdistetun säilöönoton jatkamiseen.

Tuomioistuin hyväksyi kiireellistä menettelyä koskevan hakemuksen muun muassa sillä perusteella, että turvapaikkaa koskevien perusoikeuksien (perusoikeuskirjan 18 ja 19 artikla) loukkaamisen vaara oli olemassa, ja yhden asianomaisen kansalaisen, joka on alaikäinen lapsi, mielenterveyteen liittyvistä syistä. Unionin tuomioistuin totesi, että pääasioiden valittajat ovat tällä hetkellä sellaisten päätösten kohteena, joissa heidät

²⁹ Direktiivi 2013/32/EU.

³⁰ Direktiivi 2013/33/EU.

velvoitetaan palaamaan alkuperämaahansa, joten heidät voidaan palauttaa sinne pikaisesti, vaikka ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan mikään tuomioistuin ei ole koskaan tutkinut, ovatko kyseisten valittajien turvapaikkahakemuksen perusteena olevat syyt perusteltuja. Niinpä ei voida sulkea pois sitä, että näiden päätösten, jotka on pysytetty päätöksillä, joiden kumoamista vaaditaan ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa, mukaisesti pääasioiden valittajat poistetaan maasta alkuperämaahansa ennen sellaisen ennakkoratkaisumenettelyn päättymistä, joka ei ole ollut kiireellinen ennakkoratkaisumenettely, ja että tällainen maasta poistaminen voi altistaa heidät perusoikeuskirjan 18 artiklan ja 19 artiklan 2 kohdan vastaiselle kohtelulle. Kun lisäksi otetaan huomioon, että yksi tämän asian pääasian valittajista oli alaikäinen, jonka henkinen ja psyykkinen terveys oli heikentynyt Röszen kauttakulkualueella oleskelun seurauksena, tuomioistuimen ratkaisun saamisen viivästyminen pitkittäisi hänen nykyistä tilannettaan ja vaarantaisi siten vakavasti, ellei jopa peruuttamattomasti, kyseisen lapsen kehityksen.

Tuomio 20.1.2022, Landeshauptmann von Wien (Pitkään oleskelleen henkilön aseman menettäminen) (C-432/20, [EU:C:2022:39](#)).

Ennakkoratkaisupyyntö – Vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alue – Maahanmuuttopolitiikka – Direktiivi 2003/109/EY – 9 artiklan 1 kohdan c alakohhta – Pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen aseman menettäminen – Tilanne, jossa henkilö on poissa Euroopan unionin alueelta kaksitoista kuukautta yhtäjaksoisesti – Tällaisen poissaolajakson keskeytyminen – Epäsäännölliset lyhytaikaiset oleskelut unionin alueella

Pääasian oikeudenkäynnissä oli kyse erään Kazakstanin kansalaisen ja Landeshauptmann von Wienin (Wienin osavaltion hallituksen päämies, Itävalta) välisestä riita-asiasta, joka koski sitä, että tämä kieltäytyi uusimasta Kazakstanin kansalaisen pitkäaikaista oleskelulupaa.

Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin eli Verwaltungsgericht Wien (Wienin hallintotuomioistuin, Itävalta) totesi, että vaikka on riidatonta, ettei pääasian kantaja oleskellut elokuun 2013 ja elokuun 2018 välisen ajanjakson aikana eikä sen jälkeenkään kertaakaan unionin alueen ulkopuolella yhtäjaksoisesti kahtatoista kuukautta tai pidempään, hän oli mainitun ajanjakson aikana ollut läsnä unionin alueella vain muutamia päiviä vuodessa. Tämä vähäinen läsnäolo oli näin ollen peruste hänen oleskelulupansa uusimisen epäämiselle. Kantaja esitti tältä osin Euroopan komission laillista maahanmuuttoa käsittelevän asiantuntijaryhmän laatiman oikeudellisen analyysin, jossa todettiin, että 12 peräkkäisen kuukauden pituinen fyysinen poissaolo unionin alueelta johtaa direktiivin 2003/109³¹ 9 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettuun pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen aseman menettämiseen riippumatta siitä, onko asianomainen hakija sijoittautunut unionin alueelle vai onko

³¹ Direktiivi 2003/109/EU.

hänellä siellä vakinainen asuinpaikka. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoi, että tämä analyysi tukisi kantajan pääasian oikeudenkäynnissä esittämää väitettä, jonka mukaan lyhytaikaisetkin oleskelut, kuten nyt esillä olevassa asiassa, riittäisivät säilyttämään kantajan aseman direktiivissä 2003/109 tarkoitettuna pitkään oleskelleena kolmannen maan kansalaisena.

Tässä yhteydessä Verwaltungsgericht Wien esitti unionin tuomioistuimelle kysymyksen direktiivin 2003/109/EY 9 artiklan 1 kohdan c alakohdassa säädettyistä edellytyksistä, jotka koskevat pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen aseman peruuttamista kansallisten viranomaisten toimesta.

Lisäksi ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin pyysi, että ennakkoratkaisupyyntö käsiteltäisiin kiireellisessä menettelyssä, ja totesi erityisesti, että pääasian kantaja oli yhdessä vaimonsa ja heidän neljän alaikäisen lapsensa kanssa viimeksi asettautunut Yhdistyneeseen kuningaskuntaan kyseisestä valtiosta saatujen sellaisten oleskelulupien perusteella, jotka olivat voimassa useita vuosia. Pääasian kantaja halusi kuitenkin asettautua uudelleen Itävaltaan ja saada sinne perheenjäsenensä perheenyhdistämisen perusteella, jolloin tällainen menettely edellyttää voimassa olevan kansallisen säännösten mukaan ensin sen toteamista, että pääasian kantajalla on edelleen oikeus pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen asemaan. Hylätessään kiireellistä ennakkoratkaisumenettelyä koskevan pyynnön unionin tuomioistuin totesi, ettei ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ollut selittänyt riittävästi olosuhteita, joiden perusteella olisi voitu todeta, että asian ratkaiseminen oli kiireellistä. Kyseinen tuomioistuin ei siis varsinkaan viitannut sellaiseen vaaraan, että pääasian kantajaan ja hänen perheenjäseniinsä kohdistettaisiin Yhdistyneessä kuningaskunnassa tai Itävallassa karkottamistoimenpiteitä, eikä myöskään tilanteeseen, jossa heidän perusoikeuksiensa, kuten perhe-elämää koskevan oikeuden, kunnioittaminen olisi uhattuna.

II. Nopeutettu menettely

1. Perusteet nopeutetun menettelyn soveltamiselle

1.1. Ennakkoratkaisupyynnön kohteena olevan tulkinnan alan luonne ja arkaluonteisuus

*Määräys 22.2.2008, Kozłowski (C-66/08, [EU:C:2008:116](#))*³²

Nopeutettu menettely

Pääasia koski Puolan kansalaista, joka oli oleskellut useiden vuosien ajan, tosin ei yhtäjaksoisesti ja todennäköisesti laittomasti, Saksassa, jossa hän suoritti parhaillaan vankeusrangaistusta. Puolalainen tuomioistuimien oli antanut kyseisestä henkilöstä eurooppalaisen pidätysmääräyksen hänelle aikaisemmin määrätyn vankeusrangaistuksen täytäntöön panemista varten. Tässä yhteydessä Oberlandesgericht Stuttgart (osavaltion ylioikeus, Stuttgart, Saksa), jonka oli lausuttava asianomaisen henkilön luovuttamisesta Puolan oikeusviranomaisille, pohti puitepäättöksen 2002/584 4 artiklan 6 alakohdassa tarkoitetun vakinaista asumista tai oleskelua koskevan edellytyksen tulkintaa. Kyseisessä säännöksessä säädetään eurooppalaisen pidätysmääräyksen ehdottomasta kieltäytymisperusteesta, kun etsitty henkilö ”oleskelee täytäntöönpanosta vastaavassa jäsenvaltiossa, on sen kansalainen tai asuu siellä vakinaisesti” ja tämä valtio sitoutuu panemaan ulkomaisen rangaistuksen itse täytäntöön.

Oberlandesgericht Stuttgart pyysi ennakkoratkaisupyynnön käsittelemistä kiireellisessä menettelyssä, koska asianomaisen henkilön vankeusajan Saksan alueella oli määrä päättyä pian ja koska lisäksi tämä voisi päästä ennenaikaiseen vapauteen.

Todettuaan, että pyyntöä asian käsittelemisestä kiireellisessä ennakkoratkaisumenettelyssä, jota ei voinut soveltaa tässä tapauksessa, oli pidettävä nopeutettua ennakkoratkaisumenettelyä koskevana pyyntönä,³³ unionin tuomioistuimen presidentti totesi, että tähän asiaan liittyy tulkintaongelmia, jotka koskevat unionin lainsäätäjän toiminnan arkaluonteista alaa ja eurooppalaisen pidätysmääräyksen toiminnan keskeisiä seikkoja, joihin unionin tuomioistuimen on otettava kantaa ensimmäistä kertaa. Pyydetyllä tulkinnalla voi olla yleisiä seurauksia sekä viranomaisille, joiden on tehtävä yhteistyötä eurooppalaisen pidätysmääräyksen yhteydessä, että epävarmassa tilanteessa olevien etsittyjen henkilöiden oikeuksiin nähden. Unionin tuomioistuimen presidentti katsoi, että täytäntöönpanosta vastaavalla oikeusviranomaisella voisi nopean vastauksen avulla olla parhaat mahdolliset

³² Ks. myös tuomio 17.7.2008 (suuri jaosto), Kozłowski (C-66/08, [EU:C:2008:437](#)).

³³ Ks. edellä tämän muistion I osan, jonka otsikkona on ”Kiireellinen ennakkoratkaisumenettely”, kohta ”1. Kiireellisen ennakkoratkaisumenettelyn soveltamisala”.

edellytykset ottaa kantaa sille osoitettuun palauttamispyyntöön ja siten mahdollisuus noudattaa mahdollisimman pian puitepäätöksen 2002/584 nojalla sillä olevia velvollisuuksia. Hän päätti siten, että asia oli käsiteltävä nopeutetussa ennakkoratkaisumenettelyssä.

1.2. Ennakkoratkaisupyyntöön kohteena olevan oikeudellisen epävarmuuden erityinen vakavuus

*Määräys 4.10.2012, Pringle (C-370/12, [EU:C:2012:620](#))*³⁴

Nopeutettu menettely

Tämä asia liittyy euroalueella vuonna 2010 syntyneen finanssikriisin seurauksena perustettuun Euroopan pysyvään vakaushmekanismiin (EVM). Tämän kansainvälisen rahoituslaitoksen tehtävänä on hankkia rahoitusta ja antaa vakaustukea niille euroalueen jäsenvaltioille, joilla on tai joille uhkaa tulla vakavia rahoitusongelmia. Irlannin parlamentin jäsen oli tässä tapauksessa nostanut kanteen Irlannin hallitusta vastaan. Hän vetosi päätöksen 2011/199³⁵ pätemättömyyteen ja väitti, että ratifioimalla tai hyväksymällä Euroopan vakaushmekanismin perustamisesta 2.2.2012 tehdyn sopimuksen³⁶ Irlanti sitoutuisi velvoitteisiin, jotka eivät sovi yhteen niiden sopimusten kanssa, joihin Euroopan unioni perustuu.

Tässä yhteydessä Supreme Court (ylin tuomioistuin, Irlanti) saattoi asian unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi ja pyysi nopeutetun ennakkoratkaisumenettelyn soveltamista vedoten siihen, että muiden Euroopan vakaushmekanismin jäsenten ja erityisesti rahoitustukea tarvitsevien jäsenten kannalta oli ensiarvoisen tärkeää, että Irlanti ratifioi EVM-sopimuksen ajallaan. Vaikka tällä välin Irlanti oli kaikkien muiden EVM-sopimuksen allekirjoittajavaltioiden tavoin ratifioinut tämän sopimuksen, unionin tuomioistuimen presidentti totesi, että tässä asiassa esitetyissä ennakkoratkaisukysymyksissä tuli esille epävarmuus kyseisen sopimuksen pätevydestä. Unionin tuomioistuimen presidentti korosti sopimuksen tekemiseen liittyviä finanssikriisin poikkeuksellisia olosuhteita ja katsoi, että nopeutettu ennakkoratkaisumenettely oli tarpeen tämän EVM-sopimuksen tavoitteen eli euroalueen rahoitusvakauden turvaamisen vaarantavan epävarmuuden poistamiseksi mahdollisimman pian.

³⁴ Ks. myös tuomio 27.11.2012, Pringle (C-370/12, [EU:C:2012:756](#)).

³⁵ Päätös 2011/199/EU.

³⁶ Euroopan vakaushmekanismin perustamisesta tehty sopimus tehtiin Brysselissä (Belgia) 2.2.2012 Belgian kuningaskunnan, Saksan liittotasavallan, Viron tasavallan, Irlannin, Helleenien tasavallan, Espanjan kuningaskunnan, Ranskan tasavallan, Italian tasavallan, Kyproksen tasavallan, Luxemburgin suurherttuakunnan, Maltaan, Alankomaiden kuningaskunnan, Itävallan tasavallan, Portugalin tasavallan, Slovenian tasavallan, Slovakian tasavallan ja Suomen tasavallan välillä. Se tuli voimaan 27.9.2012.

Määräykset 15.2.2017, Mengesteab (C-670/16, [EU:C:2017:120](#))³⁷ ja Jafari (C-646/16, [EU:C:2017:138](#))³⁸

Nopeutettu menettely

Asiassa Mengesteab (C-670/16) Eritrean kansalainen oli hakenut turvapaikkaa Saksan viranomaisilta, jotka olivat antaneet hänelle todistuksen turvapaikanhakijaksi ilmoittautumisesta, sillä Saksan oikeudessa³⁹ erotetaan näet toisistaan vaihe, jossa turvapaikkaa pyydetään ja jossa annetaan tällainen todistus, ja virallinen turvapaikkahakemus. Kun asianomainen henkilö oli lopulta voinut jättää tällaisen turvapaikkahakemuksen yhdeksän kuukautta myöhemmin, Saksan viranomaiset olivat pyytäneet Italian viranomaisia ottamaan hänet vastaan, koska Italian tasavalta on Dublin III -asetuksen mukaisesti hänen hakemuksensa käsittelystä vastuussa oleva jäsenvaltio. Kyseisen henkilön turvapaikkahakemus jätettiin siten tutkimatta ja hänet määrättiin siirrettäväksi Italiaan. Verwaltungsgericht Minden (Mindenin hallintotuomioistuin, Saksa), jolle tästä siirtopäätöksestä oli valitettu, pohti sitä, onko turvapaikanhakijan mahdollista vedota vastaanottopyynnön esittämistä koskevien määräaikojen päättymiseen, sekä näiden määräaikojen laskemista koskevia sääntöjä. Dublin III -asetuksen 21 artiklan 1 kohdan mukaan silloin, jos määräaikoja ei ole noudatettu, vastuu hakemuksen käsittelystä siirtyy jäsenvaltiolle, jossa hakemus on jätetty. Verwaltungsgericht Minden totesi kuitenkin, että tällaiset viivästykset olivat Saksassa erittäin yleisiä turvapaikanhakijoiden lukumäärän lisääntyttyä epätavanomaisen paljon vuodesta 2015 alkaen.

Asiassa Jafari (C-646/16) afganistanilaisen perheen jäsenet olivat ylittäneet Serbian ja Kroatian välisen rajan. Kroatian viranomaiset olivat tämän jälkeen järjestäneet heidän kuljetuksensa Slovenian rajalle tarkoituksenaan auttaa heitä pääsemään muihin jäsenvaltioihin, jotta he voisivat tehdä siellä kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen, jonka perhe tekikin Itävallassa. Koska Dublin III -asetuksessa kuitenkin säädetään, että hakemuksen käsittelystä on vastuussa jäsenvaltio, jonka ulkoraja on ylitetty luvottomasti, Itävallan viranomaiset pyysivät Kroatian viranomaisia ottamaan kyseiset henkilöt vastaan. Perheen hakemukset siis hylättiin ja heidät määrättiin siirrettäviksi Kroatiaan. Verwaltungsgerichtshof (ylin hallintotuomioistuin, Itävalta), jolle näistä päätöksistä annetusta tuomiosta oli valitettu, kysyi unionin tuomioistuimelta, miten Dublin III -asetuksen 12 ja 13 artiklassa säädettyjä edellytyksiä, jotka koskevat oleskelulupien tai viisumien myöntämistä ja maahantuloa ja/tai oleskelua, on sovellettava.

Molemmat ennakkoratkaisua pyytäneet tuomioistuimet pysyivät nopeutetun ennakkoratkaisumenettelyn soveltamista, ja unionin tuomioistuimen presidentti hyväksyi kyseiset pyynnöt.

³⁷ Ks. myös tuomio 26.7.2017 (suuri jaosto), Mengesteab (C-670/16, [EU:C:2017:587](#)).

³⁸ Ks. myös tuomio 26.7.2017 (suuri jaosto), Jafari (C-646/16, [EU:C:2017:586](#)).

³⁹ Turvapaikkalaki (Asylgesetz), sellaisena kuin se on julkaistu 2.9.2008 (BGBl. 2008 I, s. 1798).

Näissä molemmissa asioissa unionin tuomioistuimen presidentti totesi aluksi, että yleensä se, että ratkaisu, joka ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on annettava saatettuaan ennakkoratkaisupyynnön unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi, saattaa koskea suurta määrää henkilöitä tai oikeudellisia tilanteita, ei sellaisenaan voi olla poikkeustapaus, jonka vuoksi nopeutetun ennakkoratkaisumenettelyn käyttäminen olisi perusteltua (määräys 15.2.2017, Mengesteab, C-670/16, [EU:C:2017:120](#), 10 kohta ja määräys 15.2.2017, Jafari, C-646/16, [EU:C:2017:138](#), 10 kohta).

Hän lisäsi kuitenkin, että tämä seikka ei ole tässä tapauksessa ratkaiseva, koska esitettyjen ennakkoratkaisukysymysten koskettamien asioiden lukumäärä on sellainen, että epävarmuus niiden lopputuloksesta voi estää Dublin III -asetuksella käyttöön otetun järjestelmän toiminnan ja vaarantaa siten unionin lainsäätäjän SEUT 78 artiklan perusteella käyttöön ottaman yhteisen eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän. Nämä tapaukset liittyvät uuteen asiayhteyteen, jossa Saksassa, Itävallassa ja yleensä unionissa on rekisteröity poikkeuksellisen suuri määrä turvapaikkahakemuksia vastaavissa olosuhteissa kuin ne, joista tässä on kyse. Näissä tapauksissa tulee esille tulkintaongelmia, jotka liittyvät suoraan tähän asiayhteyteen ja koskevat Dublin III -asetuksella käyttöön otetun järjestelmän keskeisiä seikkoja ja joihin unionin tuomioistuimen on otettava kantaa ensimmäistä kertaa. Unionin tuomioistuimen vastauksella voi siis olla yleisiä seurauksia kansallisille viranomaisille, joiden on tehtävä yhteistyötä tämän asetuksen soveltamiseksi (määräys 15.2.2017, Mengesteab, C-670/16, [EU:C:2017:120](#), 11–13 kohta ja määräys 15.2.2017, Jafari, C-646/16, [EU:C:2017:138](#), 11–13 kohta).

Unionin tuomioistuimen presidentin mukaan tästä seuraa, että pääasioissa kyseessä olevien kaltaisten turvapaikkahakemusten käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämiseen liittyvän epävarmuuden vuoksi toimivaltaiset kansalliset viranomaiset eivät voi määrätä tarvittavista hallinnollisista ja talousarviotoimenpiteistä varmistaakseen unionin oikeudesta ja kyseisten jäsenvaltioiden kansainvälisistä sitoumuksista seuraavien vaatimusten mukaisesti näiden hakemusten käsittelyn ja niiden turvapaikanhakijoiden vastaanoton, joista ne ovat mahdollisesti vastuussa. Tässä poikkeuksellisessa kriisitilanteessa on tarpeen turvautua nopeutettuun ennakkoratkaisumenettelyyn, jotta voidaan mahdollisimman pian poistaa tämä yhteisen eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän asianmukaista toimintaa vaarantava epävarmuus, ja näin noudatetaan myös perusoikeuskirjan 18 artiklaa (määräys 15.2.2017, Mengesteab, C-670/16, [EU:C:2017:120](#), 15 ja 16 kohta ja määräys 15.2.2017, Jafari, C-646/16, [EU:C:2017:138](#), 14 ja 15 kohta).

*Määräys 28.2.2017, M.A.S. ja M.B. (C-42/17, [EU:C:2017:168](#))*⁴⁰

Nopeutettu menettely

Kaksi italialaista tuomioistuinta oli saattanut Corte costituzionalen (perustuslakituomioistuin, Italia) käsiteltäväksi perustuslainmukaisuutta koskevan kysymyksen, joka koski rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen loukkaamista sovellettaessa tuomioon Taricco ym.⁴¹ perustuvaa sääntöä niissä vireillä olevissa rikosoikeudenkäynneissä. On syytä muistaa, että kyseisessä tuomiossa unionin tuomioistuin totesi, että sen yksilöimissä kahdessa tapauksessa Italian arvonlisäverorikoksiin sovellettavat vanhentumissäännökset olivat omiaan merkitsemään sellaisten velvollisuuksien laiminlyöntiä, jotka jäsenvaltioille on asetettu SEUT 325 artiklan 1 ja 2 kohdalla. Unionin tuomioistuin katsoi siten, että näissä tapauksissa toimivaltaisen kansallisen tuomioistuimen tehtävänä oli antaa SEUT 325 artiklan 1 ja 2 kohdalle täysi oikeusvaikutus jättämällä tarvittaessa soveltamatta kyseisiä kansallisen oikeuden säännöksiä.

Italialaiset tuomioistuimet katsoivat tässä tapauksessa kyseisessä tuomiossa vahvistetun säännön mukaisesti, että niiden oli jätettävä huomiotta rikoslaissa (codice penale) säädetty vanhentumisaika ja otettava kantaa oikeusriitojen asiasisältöön. Corte costituzionale epäili kuitenkin sitä, onko tällainen ratkaisu yhteensopiva rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen kanssa, sellaisena kuin siitä säädetään Italian perustuslaissa ja se on itse sitä tulkinnut. Tässä periaatteessa edellytetään, että rikosoikeudelliset säännökset määritetään täsmällisesti ja ettei niitä voida soveltaa taannehtivasti.

Corte costituzionale pyysi ennakkoratkaisupyyntöä käsittelemistä nopeutetussa ennakkoratkaisumenettelyssä ja väitti, että unionin oikeudelle annettavan tulkinnan osalta oli syntynyt vahvasti epävarma tilanne, että tämä epävarmuus vaikutti vireillä oleviin rikosoikeudenkäynteihin ja että sen poistaminen oli kiireellistä. Unionin tuomioistuimen presidentti totesi tältä osin, että ensi tilassa annettavalla vastauksella voitaisiin poistaa tämä epävarmuus ja että koska tämä epävarmuus koski kansalliseen valtiosääntöoikeuteen ja unionin oikeuteen liittyviä perustavanlaatuisia kysymyksiä, nopeutetun ennakkoratkaisumenettelyn soveltaminen oli perusteltua.

⁴⁰ Ks. myös tuomio 5.12.2017 (suuri jaosto), M.A.S. ja M.B. (C-42/17, [EU:C:2017:936](#)).

⁴¹ Tuomio 8.9.2015, Taricco ym. (C-105/14, [EU:C:2015:555](#)).

Määräys 26.9.2018, Zakład Ubezpieczeń Społecznych (C-522/18, [EU:C:2018:786](#)) ja määräys 15.11.2018, komissio v. Puola (C-619/18, [EU:C:2018:910](#))

Nopeutettu menettely

Nämä kaksi asiaa koskivat Puolan uuden lain⁴² yhteensopivuutta unionin oikeuden kanssa. Tällä lailla, joka tuli voimaan 3.4.2018, alennettiin Sąd Najwyższy (ylin tuomioistuin, Puola) jäsenten eläkeikää 70 vuodesta 65 vuoteen ja vahvistettiin edellytykset, joiden täyttyessä nämä jäsenet voivat mahdollisesti saada luvan hoitaa edelleen tehtäviään. Kyseisen lain mukaan sitä sovelletaan virassa oleviin tuomareihin, jotka on nimitetty Sąd Najwyższyyn (ylin tuomioistuin) ennen sen voimaantuloa, ja siinä annetaan Puolan tasavallan presidentille harkintavaltaa jatkaa näiden tuomareiden aktiivista lainkäyttötehtävää heidän täytettyään 65 vuotta.

Asiassa Zakład Ubezpieczeń Społecznych (C-522/18) Sąd Najwyższy tavallinen ratkaisukokoonpano oli ennen asian ratkaisua esittänyt kysymyksiä kyseisen tuomioistuimen laajennetulle kokoonpanolle. Näiden kysymysten alustavassa tarkastelussa Sąd Najwyższy totesi, että kyseinen laki mahdollisesti vaikutti sen laajennetun kokoonpanon kahden jäsenen toimikauteen. Sąd Najwyższy laajennettu kokoonpano ilmoitti kuitenkin epäilevänsä, onko tämä laki yhteensopiva unionin oikeuden kanssa muun muassa siltä osin kuin kyse on oikeusvaltioperiaatteen, tuomareiden erottamattomuuden ja riippumattomuuden periaatteiden sekä ikään perustuvan syrjinnän kieltoa koskevan periaatteen mahdollisesta loukkaamisesta. Se katsoi myös, että asiassa oli tarpeen saada unionin tuomioistuimen selvennys, ja toimitti sille ennakkoratkaisupyynnön. Se pyysi myös nopeutetun ennakkoratkaisumenettelyn soveltamista ja väitti, että pyydetty unionin oikeuden tulkinta oli olennaisen tärkeää, jotta se saattoi käyttää toimivaltaansa laillisesti ja oikeusvarmuuden periaatteen mukaisesti (määräys 26.9.2018, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, C-522/18, [EU:C:2018:786](#), 12 kohta).

Samaan aikaan asiassa komissio v. Puola (C-619/18) komissio nosti Puolan tasavaltaa vastaan SEUT 258 artiklaan perustuvan jäsenyyssvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan kanteen, koska se katsoi, että Puolan tasavalta ei ollut noudattanut SEU 19 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan ja perusoikeuskirjan 47 artiklan mukaisia velvoitteitaan kyseisen lain antaessaan. Komissio pyysi myös, että asia käsiteltäisiin nopeutetussa menettelyssä niiden epäilyjen vuoksi, joita sillä oli Sąd Najwyższyyn kyvystä sinällään antaa edelleen ratkaisuja kunnioittaen jokaisella yksityisellä olevaa perusoikeutta riippumattomaan tuomioistuimeen (määräys 15.11.2018, komissio v. Puola, C-619/18, [EU:C:2018:910](#), 20 kohta).

Unionin tuomioistuimen presidentti hyväksyi molemmat pyynnot. Hän korosti ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen ja komission esille tuoman epävarmuuden

⁴² Ylimmästä tuomioistuimesta 8.12.2017 annettu laki (Ustawa o Sądzie Najwyższym; Dz. U. 2018, järjestysnumero 5).

vakavuutta ja totesi, että tämä epävarmuus voidaan poistaa ensi tilassa annettavalla vastauksella.

Unionin tuomioistuimen presidentti totesi epävarmuuden vakavuudesta, että tämä epävarmuus koskee unionin oikeuden merkittäviä kysymyksiä, jotka liittyvät muun muassa oikeuslaitoksen riippumattomuuteen, ja seurauksia, joita kyseisen oikeuden tulkinnalla voi olla Puolan ylimmän tuomioistuimen kokoonpanon ja toimintaedellytysten osalta. Unionin tuomioistuimen presidentti huomautti, että tuomareiden riippumattomuuden vaatimus on osa oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä koskevan perusoikeuden keskeistä sisältöä, ja kyseisellä oikeudella on ensisijainen merkitys sen takaajana, että suojataan kaikkia niitä oikeuksia, joita yksityisillä on unionin oikeuden nojalla, ja että turvataan ne jäsenvaltioille yhteiset arvot, jotka on vahvistettu SEU 2 artiklassa ja joihin kuuluu muun muassa oikeusvaltiota koskeva arvo. Unionin tuomioistuimen presidentti korosti toisaalta, että käsiteltävissä asioissa kyseellä olevalla epävarmuudella voi olla myös vaikutusta sen tuomioistuinten välisen yhteistyön järjestelmän toiminnalle, jota edustaa SEUT 267 artiklan mukainen ennakkoratkaisumenettely, joka on Euroopan unionin tuomioistuinjärjestelmän kantava voima. Kansallisten tuomioistuinten ja etenkin asiaa ylimpänä oikeusasteena käsittelevien tuomioistuinten, kuten Sąd Najwyższy, riippumattomuus on keskeistä (määräys 26.9.2018, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, C-522/18, [EU:C:2018:786](#), 15 kohta ja määräys 15.11.2018, komissio v. Puola, C-619/18, [EU:C:2018:910](#), 21, 22 ja 25 kohta).

On vielä syytä tuoda esille, että määräyksessään komissio v. Puola⁴³ unionin tuomioistuimen presidentti vastasi myös Puolan tasavallan väitteisiin, joiden mukaan asian käsitteleminen nopeutetussa menettelyssä loukkaisi sen puolustautumisoikeuksia. Puolan tasavalta kritisoi sitä, että vastaajavaltion on esitettävä kaikki argumenttinsa yhdessä ainoassa kirjelmässä ja että menettelyssä ei toimiteta vastauskirjelmää. Se väitti myös, että komissio on viivytellyt asian saattamista unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi ja että kyseistä viivettä ei voida hyvittää sen menettelyllisten oikeuksien rajoittamisella. Unionin tuomioistuimen presidentti huomautti, että nopeutettua menettelyä sovellettaessa kannetta ja vastinetta voidaan täydentää vastauksella ainoastaan, jos unionin tuomioistuimen presidentti esittelevää tuomaria ja julkisasiamiestä kuultuaan pitää sitä tarpeellisenä. Kuitenkin olettaen, että vastauksen jättämiseen ei anneta lupaa, asiassa ei ilmene, miten vastaaja voisi tällaisen vastauksen ja siis sellaisten argumenttien ja yksityiskohtien puuttuessa, joilla täydennetään niitä kanteessa esitettyjä väitteitä ja yksityiskohtia, joihin vastaajalla on ollut kaikki mahdollisuudet vastata vastineessaan, väittää, että sen puolustautumisoikeuksia on heikennetty siitä syystä, ettei se ole voinut toimittaa vastausta. Lisäksi unionin tuomioistuimen presidentti huomautti, että jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisen toteamista koskevia menettelyjä unionin tuomioistuimessa edeltää oikeudenkäyntiä edeltävä menettely, jonka kuluessa asianosaisilla on tilaisuus esittää

⁴³ Määräys 15.11.2018, komissio v. Puola (C- 619/18, [EU:C:2018:910](#)).

argumentaatio ja kehittää sitä, ja niiden on tämän jälkeen mahdollisesti kehitettävä sitä unionin tuomioistuimessa.

Määräys 19.10.2018, Wightman ym. (C-621/18, [EU:C:2018:851](#))⁴⁴

Nopeutettu menettely

Tämä asia tuli vireille sen jälkeen, kun Yhdistyneen kuningaskunnan pääministeri oli ilmoittanut 29.3.2017 Eurooppa-neuvostolle Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan aikomuksesta erota unionista SEU 50 artiklan mukaisesti. Tässä yhteydessä pääasian hakijat, joihin kuuluu yksi Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan parlamentin jäsen, kaksi Skotlannin parlamentin jäsentä ja kolme Euroopan parlamentin jäsentä, toimittivat judicial review -hakemuksen, jolla pyritään saamaan vahvistustuomio (declarator) sen täsmentämiseksi, voidaanko mainittu ilmoitus peruuttaa yksipuolisesti sekä milloin ja miten se voidaan peruuttaa.

Court of Session, Inner House, First Division (Scotland) (ylin siviilituomioistuin muutoksenhakuasteena, ensimmäinen jaosto (Skotlanti), Yhdistynyt kuningaskunta), jolle tämän hakemuksen hylkäämisestä valitettiin, hyväksyi pääasian hakijoiden pyynnön ennakkoratkaisupyynnön esittämisestä. Toisin kuin ensimmäisen asteen tuomioistuin se katsoi, ettei ole akateemista eikä ennen aikaista tiedustella unionin tuomioistuimelta, onko jäsenvaltion mahdollista peruuttaa yksipuolisesti SEU 50 artiklan 2 kohdan nojalla tehty ilmoitus ennen tässä artiklassa tarkoitetun kahden vuoden määräajan päättymistä ja jäädä unioniin. Se katsoi sitä vastoin, että unionin tuomioistuimen vastauksella selvennetään niitä vaihtoehtoja, jotka parlamentin jäsenillä on harkittavinaan näistä kysymyksistä äänestettäessä.

Court of Session, Inner House, First Division (Scotland) pyysi asian käsittelemistä nopeutetussa ennakkoratkaisumenettelyssä. Se korosti pyyntönsä kiireellisyyttä, koska yhtäältä eromenettelyyn sovellettava kahden vuoden määräaika alkoi kulua 29.3.2017 ja koska toisaalta tätä asiaa koskevat keskustelut ja äänestys Yhdistyneen kuningaskunnan parlamentissa oli järjestettävä hyvissä ajoin ennen 29.3.2019.

Unionin tuomioistuimen presidentti katsoi, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on esittänyt perusteita, jotka osoittavat kiistatta, että asia on ratkaistava kiireellisesti. Unionin tuomioistuimen presidentti muistutti tältä osin, että kun asiassa ilmenee vakavaa epävarmuutta kansalliseen valtiosääntöoikeuteen ja unionin oikeuteen liittyvistä perustavanlaatuisista kysymyksistä, tällaisen asian erityisolosuhteiden perusteella voi olla tarpeen käsitellä asia ensi tilassa. Kun otetaan huomioon se, että SEU 50 artiklan soveltamisella on perustavanlaatuisista merkitystä Yhdistyneelle kuningaskunnalle ja unionin perustuslailliselle järjestelmälle, nyt käsiteltävän tapauksen

⁴⁴ Ks. tuomio 10.12.2018 (täysistunto), Wightman ym. (C-621/18, [EU:C:2018:999](#)).

erityisolosuhteet ovat unionin tuomioistuimen presidentin mukaan omiaan oikeuttamaan tämän asian käsittelemisen ensi tilassa.

Tuomio 22.2.2022 (suuri jaosto), RS (Perustuslakituomioistuimen tuomioiden vaikutus) (C-430/21, [EU:C:2022:99](#))

Ennakkoratkaisupyyntö – Oikeusvaltio – Tuomioistuinten riippumattomuus – SEU 19 artiklan 1 kohdan toinen alakohta – Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artikla – Unionin oikeuden ensisijaisuus – Kansallisella tuomioistuimella ei toimivaltaa tutkia sellaisen kansallisen lainsäädännön yhdenmukaisuutta unionin oikeuden kanssa, jonka asianomaisen jäsenvaltion perustuslakituomioistuin on todennut perustuslain mukaiseksi – Kurinpitomenettely

Käsiteltävässä asiassa asianomainen henkilö oli tuomittu rikosoikeudenkäynnissä Romaniassa. Hänen puolisonsa teki sitten muun muassa useasta tuomarista rikosilmoituksen, joka koski rikkomuksia, joita väitettiin tehdyn mainitussa rikosoikeudenkäynnissä. Tämän jälkeen asianomainen henkilö teki Curtea de Apel Craiovaan (Craiovan ylioikeus, Romania) valituksen, jossa hän väitti kyseisen rikosilmoituksen johdosta vireille pannun syytemenettelyn keston olevan kohtuuton.

Ratkaistakseen kyseisen kanteen Curtea de Apel Craiova (Craiovan muutoksenhakutuomioistuin) joutui arvioimaan, oliko kansallinen lainsäädäntö, jolla perustettiin syyttäjänviraston erityisosasto, joka vastaa Romanian oikeusjärjestelmässä tehtyjen rikosten tutkinnasta, yhteensopiva EU:n oikeuden kanssa. Kyseisellä tuomioistuimella ei kuitenkaan ollut toimivaltaa tutkia, oliko kyseinen kansallinen lainsäädäntö unionin oikeuden mukainen, kun otetaan huomioon Curtea Constituțională (Romanian perustuslakituomioistuin) tuomio, joka annettiin sen jälkeen, kun unionin tuomioistuin oli antanut tuomionsa asiassa Asociația "Forumul Judecătorilor din România" ym.⁴⁵

Tässä asiayhteydessä Craiovan ylioikeus päätti saattaa asian unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi selvittääkseen ennen kaikkea, onko unionin oikeus esteenä sille, että kansallisen yleisen tuomioistuimen tuomarilla ei ole toimivaltaa tutkia lainsäädännön yhteensopivuutta unionin oikeuden kanssa käsiteltävässä asiassa kyseessä olevan kaltaisissa olosuhteissa, ja sille, että kyseiseen tuomariin sovelletaan kurinpitoseuraamuksia siitä syystä, että hän päättää suorittaa tällaisen tutkinnan.

Lisäksi ennakkoratkaisupyyntö esittänyt tuomioistuin pyysi, että ennakkoratkaisupyyntö saatetaan kiireelliseen menettelyyn tai toissijaisesti nopeutettuun menettelyyn sillä perusteella, että nyt käsiteltävänä olevan ennakkoratkaisupyyntönsä kohteena olevassa asiassa on kyse vakavasta puuttumisesta

⁴⁵ Tuomio 18.5.2021 (suuri jaosto), Asociația « Forumul Judecătorilor Din România » ym., (C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 ja C-397/19, [EU:C:2021:393](#)), jossa unionin tuomioistuin katsoi muun muassa, että asiassa kyseessä ollut lainsäädäntö on unionin oikeuden vastaista silloin, kun tällaisen erityisosaston perustamista ei voida oikeuttaa hyvää lainkäyttöä koskevilla objektiivisilla ja todennettavissa olevilla pakottavilla syillä ja kun siihen ei liity unionin tuomioistuimen yksilöimiä erityisiä takeita (ks. kyseisen tuomion tuomiolauselman 5 kohta).

Romanian tuomioistuinten riippumattomuuteen ja että pääasiassa kyseessä olevaan kansalliseen lainsäädäntöön liittyvät epävarmuustekijät ovat omiaan vaikuttamaan SEUT 267 artiklassa määrätyn ennakkoratkaisupyyntöjärjestelmän muodostaman oikeudellisen yhteistyön järjestelmän toimintaan.

Kiireellistä menettelyä koskeva pyyntö hylättiin, mutta unionin tuomioistuimen presidentti päätti suostua pyyntöön saattaa ennakkoratkaisupyyntö nopeutettuun menettelyyn sillä perusteella, että pikainen vastaus poistaisi ne vakavat epävarmuustekijät, joita ennakkoratkaisupyyntöön esittänyt tuomioistuin joutuu kohtaamaan erityisesti tuomioistuinten riippumattomuuteen liittyvien tärkeiden unionin oikeuden ja perustuslaillisen oikeuden kysymysten osalta, ja että nämä epävarmuustekijät saattavat vaikuttaa laajemmin koko asianomaiseen oikeusjärjestelmään.

1.3. Hakijan vapaudenriisto

Tuomio 19.12.2019, Junqueras Vies (C-502/19, [EU:C:2019:1115](#))

Ennakkoratkaisupyyntö – Nopeutettu menettely – Institutionaalinen oikeus – Euroopan unionin kansalainen, joka on valittu Euroopan parlamenttiin hänen ollessaan tutkintavankeudessa rikosoikeudellisen menettelyn yhteydessä – SEU 14 artikla – Käsite ”Euroopan parlamentin jäsen” – SEUT 343 artikla – Vapaudet, jotka ovat tarpeen unionin tehtävien toteuttamiseksi – Pöytäkirja (N:o 7) Euroopan unionin erioikeuksista ja vapauksista – 9 artikla – Euroopan parlamentin jäsenillä olevat koskemattomuudet – Koskemattomuus, joka koskee matkustamista Euroopan parlamentin istuntoihin ja palaamista niistä – Koskemattomuus istuntojen aikana – Näiden eri koskemattomuuksien henkilöllinen, ajallinen ja aineellinen soveltamisala – Se, että Euroopan parlamentti pidättää koskemattomuuden – Kansallisen tuomioistuimen pyyntö koskemattomuuden pidättämisestä – Säädos Euroopan parlamentin jäsenten valitsemisesta Euroopan parlamenttiin yleisillä välittömällä vaaleilla – 5 artikla – Toimikausi – 8 artikla – Vaalimenettely – 12 artikla – Euroopan parlamentin jäsenten valtuuksien tarkastaminen vaalitulosten virallisen julkistamisen jälkeen – Euroopan unionin perusoikeuskirja – 39 artiklan 2 kohta – Euroopan parlamentin jäsenten valitseminen yleisillä, välittömällä, vapailla ja salaisilla vaaleilla – Vaalikelpoisuus

Tässä asiassa 26.5.2019 pidetyissä vaaleissa Euroopan parlamenttiin valittu poliitikko valitti Tribunal Supremon (korkein oikeus, Espanja) määräyksestä, jolla kieltäydyttiin myöntämästä hänelle vankilasta poistumista koskeva poikkeuslupa. Asianomainen oli määrätty tutkintavankeuteen ennen kyseisiä vaaleja sellaisen rikosoikeudellisen menettelyn yhteydessä, joka häntä vastaan oli aloitettu, koska hän oli osallistunut Katalonian itsehallintoalueella 1.10.2017 itsemääräämisoikeudesta pidetyn kansanäänestyksen järjestämiseen. Hän oli hakenut edellä mainittua lupaa voidakseen täyttää Espanjan oikeudessa vaalitulosten julkistamisen jälkeen vaaditun muodollisuuden, jossa on kyse siitä, että henkilö vannoo valan tai antaa vakuutuksen

keskusvaalilautakunnassa Espanjan perustuslain noudattamisesta ja matkustaa sitten Euroopan parlamenttiin osallistuakseen uudella vaalikaudella tämän järjestäytymisistuntoon.

Tribunal Supremo (korkein oikeus) esitti unionin tuomioistuimelle useita Euroopan unionin erioikeuksista ja vapauksista tehdyn pöytäkirjan (N:o 7) (EUVL 2012, C 326, s. 266) 9 artiklan tulkintaa koskevia kysymyksiä, jotka eivät tulleet esille asianomaista vastaan nostetun rikosoikeudenkäynnin pääasiaa koskevan tuomionsa valmistelun yhteydessä, vaan kyseistä määräystä koskevan muutoksenhaun yhteydessä. Ennakkoratkaisua unionin tuomioistuimelta pyydettyään Tribunal Supremo on 14.10.2019 tuominnut asianomaisen 13 vuoden vankeusrangaistukseen ja samansuuntaiseen kansalaisoikeuksien menettämisen käsittävään rangaistukseen, jonka seurauksena hän ei voi hoitaa julkisia virkoja tai tehtäviä.

Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyysi tässä yhteydessä myös nopeutetun ennakkoratkaisumenettelyn soveltamista. Pyyntönsä tueksi kyseinen tuomioistuin on vedonnut pääasiallisesti siihen, että sen ennakkoratkaisukysymykset koskevat Euroopan parlamentin jäsenen asemaa ja tämän toimielimen kokoonpanoa, että unionin tuomioistuimen vastaukset näihin ennakkoratkaisukysymyksiin voivat välillisesti johtaa asianomaiseen henkilöön kohdistuvan vapaudenmenetyksen keskeyttämiseen ja että tällainen vapaudenmenetystilanne vastaa SEUT 267 artiklan neljännessä kohdassa tarkoitettua tilannetta.

Unionin tuomioistuimen presidentti hyväksyi nopeutettua ennakkoratkaisumenettelyä koskevan pyynnön. Tältä osin hän totesi ensinnäkin, että asianomainen henkilö oli tutkintavankeudessa ennakkoratkaisupyyntönsä esittämisaikana, joten Tribunal Supremon (korkein oikeus) ennakkoratkaisukysymysten oli katsottava liittyvän tutkintavankeudessa olevaa henkilöä koskevaan oikeusriitaan SEUT 267 artiklan neljännessä kohdassa tarkoitetulla tavalla, ja toiseksi näiden kysymysten tarkoituksena oli saada tulkinta unionin oikeuden säännöksestä, joka luonteensa vuoksi saattoi vaikuttaa asianomaisen henkilön vangitsemisen jatkamiseen siinä tapauksessa, että kyseistä säännöstä sovellettaisiin häneen.

1.4. Vaikutukset perheeseen

Tuomio 14.12.2021 (suuri jaosto), Stolichna obshtina, rayon "Pancharevo" (C-490/20, EU:C:2021:1008)

Ennakkoratkaisupyyntö – Unionin kansalaisuus – SEUT 20 ja SEUT 21 artikla – Oikeus liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella – Lapsi, joka on syntynyt hänen vanhempansa vastaanottaneessa jäsenvaltiossa – Tämän jäsenvaltion antama syntymätodistus, jossa mainitaan, että lapsella on kaksi äitiä – Tilanne, jossa jäsenvaltio, josta toinen näistä kahdesta äidistä on peräisin, kieltäytyy antamasta kyseisen lapsen syntymätodistusta, koska sillä ei ole

tietoa siitä, kuka lapsen biologinen äiti on – Se, että tällaisen todistuksen saaminen on edellytyksenä henkilökortin tai passin myöntämiselle – Kyseisen alkuperäjäsenvaltion kansallinen säännöstö, jossa ei sallita samaa sukupuolta olevien henkilöiden vanhemmuutta

Pääasian oikeudenkäynnissä oli kyse erään Bulgarian kansalaisen ja Stoliczna obshtina, rayon "Pancharevo" (Sofian kunta, Pancharevon piiri, Bulgaria) (jäljempänä Sofian kunta) välisestä oikeusriidasta, joka koski sitä, että kunta kieltäytyi antamasta syntymätodistusta kyseisen Bulgarian kansalaisen ja hänen vaimonsa, Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisen, tyttärelle. Tämän vuonna 2019 syntyneen lapsen syntymätodistuksessa, jonka Espanjan viranomaiset ovat laatineet, mainitaan molemmat äidit hänen vanhempinaan. He asuvat tyttärensä kanssa Espanjassa.

Asianomainen osapuoli toimitti Sofian kunnalle hakemuksen, jonka yhteydessä hän toimitti laillistetun ja oikeaksi todistetun bulgarialaisen käännöksen lapsen syntymätodistusta koskevasta Espanjan väestörekisterin otteesta. Sofian kunta vaati todisteita kyseisen lapsen vanhemmuudesta ja erityisesti biologisen äidin henkilöllisyydestä, koska Bulgarian syntymälomakkeessa on vain yksi kohta "äitiä" ja toinen "isää" varten. Asianomainen kieltäytyi toimittamasta näitä tietoja, minkä vuoksi Sofian kunta kieltäytyi antamasta pyydettyä syntymätodistusta sillä perusteella, että kahden naispuolisen vanhemman mainitseminen oli vastoin Bulgarian oikeusjärjestyksen perusteita, joiden mukaan kahden samaa sukupuolta olevan henkilön välinen avioliitto on kielletty.

Administrativen sad Sofia-grad (Sofian hallintotuomioistuin, Bulgaria), joka käsitteli tätä päätöstä koskevaa valitusta, tutki muun muassa sitä, loukkasiko Bulgarian viranomaisten kieltäytyminen rekisteröimästä toisessa jäsenvaltiossa syntyneen sellaisen lapsen syntymää, jonka syntymätodistuksessa oli mainittu kaksi äitiä, lapsen oikeuksia, jotka perustuvat SEU 4 artiklan 2 kohtaan, SEUT 20 ja SEUT 21 artiklaan sekä perusoikeuskirjan 7, 9, 24 ja 45 artiklaan.

Kyseinen tuomioistuin pyysi myös nopeutetun ennakkoratkaisumenettelyn soveltamista ja totesi, että Bulgarian viranomaisten kieltäytyminen antamasta kyseiselle lapselle, jonka se toteaa olevan Bulgarian kansalainen, syntymätodistusta aiheuttaa tälle lapselle vakavia vaikeuksia saada bulgarialainen henkilötodistus ja näin ollen käyttää SEUT 21 artiklassa taattua oikeuttaan liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella.

Unionin tuomioistuimen presidentti päätti hyväksyä nopeutettua menettelyä koskevan pyynnön ja perusteli päätöksensä sillä, että kyseessä oleva lapsi on pieni lapsi ja että hänellä ei ole tällä hetkellä passia, vaikka hän asuu jäsenvaltiossa, jonka kansalainen hän ei ole. Unionin tuomioistuimen presidentti huomautti myös, että koska ennakkoratkaisukysymyksillä on tarkoitus selvittää, onko Bulgarian viranomaisten annettava kyseiselle lapselle syntymätodistus, ja koska ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että tällainen todistus on kansallisen oikeuden mukaan välttämätön Bulgarian passin saamiseksi, unionin tuomioistuimen ripeä vastaus on omiaan auttamaan kyseistä lasta saamaan passin nopeammin.

1.5. Perusoikeuksien loukkaamisen vaara

Määräys 15.7.2010, Purucker (C-296/10, [EU:C:2010:446](#))

Nopeutettu menettely

Pääasian asianosaisina olivat Saksan kansalainen ja Espanjan kansalainen, ja asia koski oikeutta heidän kaksostensa huoltoon. Vanhemmat erosivat alle vuoden kuluttua lasten syntymästä ja tekivät notaarin vahvistaman sopimuksen, jonka mukaan äidin oli määrä muuttaa kotimaahansa Saksaan lasten kanssa. Lopulta tämä vei Saksaan vain toisen lapsista, kun taas toisen oli lääketieteellisistä syistä jätävä isänsä kanssa väliaikaisesti Espanjaan. Perheen tilanne ei ole tämän jälkeen muuttunut.

Vanhemmat saattoivat vireille useita eri menettelyjä. Isä vaati Espanjassa väliaikaisten toimenpiteiden määräämistä, ja hänen vaatimuksensa hyväksyttiin, vaikka vaikuttaa siltä, että tätä menettelyä voitaisiin pitää pääasian oikeudenkäyntinä, jonka tarkoituksena on saada oikeus lasten huoltajuuteen. Tämän jälkeen hän vaati Saksassa kyseisten toimenpiteiden määräämistä koskevan espanjalaisen päätöksen täytäntöönpanoa. Tämä menettely oli asiassa Purucker annetun tuomion⁴⁶ taustalla. Samaan aikaan äiti saattoi Saksassa vireille lasten huoltajuutta koskevan pääasiamenettelyn; asia siirrettiin Amtsgericht Stuttgartiin (Stuttgartin alioikeus, Saksa).

Viimeksi mainittu tuomioistuimien kysyi unionin tuomioistuimelta, onko sovellettaessa asetuksen N:o 2201/2003 19 artiklan 2 kohtaa, joka koskee vireilläolovaikutusta vanhempainvastuuta koskevassa asiassa, tuomioistuinta, jossa on haettu väliaikaisten toimenpiteiden määräämistä (tässä tapauksessa espanjalainen tuomioistuin), pidettävä tuomioistuimena, jossa asia on ensin saatettu vireille, suhteessa toisen jäsenvaltion tuomioistuimeen, jossa on saatettu vireille pääasiaa koskeva menettely, joka koskee samaa asiaa (tässä tapauksessa Amtsgericht Stuttgart).

Amtsgericht Stuttgart pyysi myös nopeutetun ennakkoratkaisumenettelyn soveltamista ja vetosi siihen, että riidanalainen kysymys eri jäsenvaltioissa saman asian käsiteltäväkseen saaneiden kahden tuomioistuimen toimivallasta ei ollut kyseiseen ajankohtaan mennessä menettelyn kestosta huolimatta helpottanut todellisen pääasiakysymyksen tutkintaa. Nämä olosuhteet vaikuttivat sen mukaan asianosaisten käyttäytymiseen lasten perhesuhteita vahingoittavalla tavalla. Lapset eivät nimittäin olleet enää kolmeen vuoteen olleet missään henkilökohtaisissa yhteyksissä toisiinsa eivätkä toiseen vanhemmista. Lisäksi Amtsgericht Stuttgart totesi, että se, huolehtiiko Saksan kansalainen lapsen hoidosta, erityisesti tämän lääketieteellisestä hoidosta ja tämän kouluun ilmoittamisesta, riippuu lapsen oikeudellisesta tilanteesta. Tähän

⁴⁶ Tuomio 15.7.2010, Purucker (C-256/09, [EU:C:2010:437](#)).

hoidosta huolehtimiseen vaikutti kyseisenä ajankohtana epäily siitä, onko espanjalaisen tuomioistuimen huoltoa koskevassa asiassa määräämä väliaikainen toimenpide pätevä ja tunnustetaanko se Saksassa. Tässä tilanteessa, kun otetaan huomioon eri menettelyjen vuoksi jo kulunut aika, unionin tuomioistuimen presidentti piti tarkoituksenmukaisena, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin saa vastauksen esitettyihin kysymyksiin ensi tilassa, mikä oikeutti siis nopeutetun ennakkoratkaisumenettelyn aloittamisen.

Määräys 9.9.2011, Dereci ym. (C-256/11, [EU:C:2011:571](#))⁴⁷

Nopeutettu menettely

Tässä asiassa viisi kolmansien valtioiden kansalaista halusi elää Itävallassa sellaisten perheenjäsentensä (aviopuolison, lasten tai vanhempien) kanssa, jotka ovat unionin kansalaisia ja asuvat tässä valtiossa, jonka kansalaisia he ovat. Nämä unionin kansalaiset eivät kuitenkaan olleet missään vaiheessa käyttäneet oikeuttaan liikkua vapaasti. Toisin kuin osa kyseistä kolmansien valtioiden kansalaisista he eivät myöskään olleet taloudellisesti riippuvaisia viimeksi mainituista. Näiden viiden kolmansien valtioiden kansalaisen tekemät oleskelulupahakemukset oli hylätty ja neljässä tapauksessa oli annettu karkotusmääräys ja toteutettu maastapoistamista koskevia toimenpiteitä.

Verwaltungsgerichtshof (ylin hallintotuomioistuin, Itävalta), jonka käsiteltäväksi asiat oli saatettu, pohti, voitiinko unionin tuomioistuimen tuomiossa Ruiz Zambrano⁴⁸ esittämiä linjauksia soveltaa yhteen tai useampaan pääasian valittajaan.

Verwaltungsgerichtshof pyysi ennakkoratkaisupyyntönsä käsittelemistä nopeutetussa menettelyssä. Se vetosi pyyntönsä tueksi siihen, että useimpia pääasian valittajia vastaan oli tehty maastapoistamista koskevia päätöksiä, jotka vaikuttaisivat henkilökohtaisesti heihin itseensä ja heidän perheenjäseniinsä, jos ne pannaan täytäntöön. Tältä osin se täsmensi, että ainakin yhden valittajan karkotusmääräyksen osalta tehdyltä valitukselta oli evätty lykkäävä vaikutus ja että maastapoistamista koskeva toimenpide voitiin siis panna milloin tahansa täytäntöön. Yleisellä tasolla se korosti sitä, että valittajiin kohdistunut uhka välittömästä maastapoistamisesta esti heitä viettämästä tavallista perhe-elämää, koska se saattoi heidät epävarmaan tilanteeseen. Verwaltungsgerichtshof totesi myös, että Itävallan hallintoviranomaisten tavoin sen käsiteltävänä oli parhaillaan suuri määrä samankaltaisia asioita ja että tämänkaltaisten asioiden oli odotettava lisääntyvän lähitulevaisuudessa tuomion Ruiz Zambrano⁴⁹ vuoksi.

Unionin tuomioistuimen presidentti päätti hyväksyä nopeutettua ennakkoratkaisumenettelyä koskevan pyynnön. Hän muistutti, että oikeus perhe-

⁴⁷ Ks. myös tuomio 15.11.2011 (suuri jaosto), Dereci ym. (C-256/11, [EU:C:2011:734](#))

⁴⁸ Tuomio 8.3.2011 (suuri jaosto), Ruiz Zambrano (C-34/09, [EU:C:2011:124](#)).

⁴⁹ Tuomio 8.3.2011 (suuri jaosto), Ruiz Zambrano (C-34/09, [EU:C:2011:124](#), 12, 13 ja 15 kohta).

elämän kunnioittamiseen kuuluu unionin oikeusjärestyksessä suojattuihin perusoikeuksiin ja että se on vahvistettu perusoikeuskirjan 7 artiklassa. Tämän jälkeen hän korosti, että unionin tuomioistuimen vastaus esitettyihin kysymyksiin on omiaan poistamaan pääasian valittajien tilanteeseen vaikuttavan epävarmuuden ja että näin ollen ensi tilassa annettava vastaus auttaisi osaltaan lopettamaan nopeammin tämän epävarmuuden, joka estää heitä viettämästä tavallista perhe-elämää.

Määräys 6.5.2014, G. (C-181/14, [EU:C:2014:740](#))

Nopeutettu menettely

Tässä aiemmin selostetussa⁵⁰ asiassa unionin tuomioistuin hylkäsi ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen pyynnön asian käsittelemisestä kiireellisessä ennakkoratkaisumenettelyssä. Unionin tuomioistuimen presidentti päätti kuitenkin omasta aloitteestaan asian käsittelemisestä nopeutetussa ennakkoratkaisumenettelyssä. Hän nimittäin katsoi, että tämän menettelyn soveltaminen on tarpeen, kun henkilön vangittuna pitäminen riippuu yksinomaan ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämään kysymykseen annettavasta vastauksesta. Tältä osin hän muistutti, että SEUT 267 artiklan neljännessä kohdassa määrätään, että unionin tuomioistuin tekee ratkaisunsa mahdollisimman nopeasti, jos kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävänä oleva asia koskee pidätettyä henkilöä.

Määräys 5.6.2014, Sánchez Morcillo ja Abril García (C-169/14, [EU:C:2014:1388](#))

Nopeutettu menettely

Kyseisessä asiassa luonnolliset henkilöt olivat saaneet pankista lainan, jonka vakuutena oli heidän pääasiallinen asuntonsa. Heidän laiminlyötyään kuukausittaisen lainanlyhennysvelvoitteensa kyseisen lainan osalta aloitettiin kiinteistön ulosmittausmenettely kyseisen kiinteistön pakkohuutokauppaa varten. Kyseiset henkilöt vastustivat tätä ulosmittausmenettelyä esittämällä sitä vastaan väitteen, jonka hylkäämisen jälkeen he valittivat Audiencia Provincial de Castellóniin (Castellónin maakunnallinen ylioikeus, Espanja).

Kyseinen tuomioistuin totesi, että vaikka Espanjan siviiliprosessissäännöstössä⁵¹ sallitaan muutoksen hakeminen päätökseen, jolla hyväksytään velallisen ulosmittausta vastaan esittämä väite ja lopetetaan kiinteistön ulosmittausmenettely, siinä ei sitä

⁵⁰ Ks. edellä tämän muiston I osan, jonka otsikkona on ”Kiireellinen ennakkoratkaisumenettely”, kohta ”1. Kiireellisen ennakkoratkaisumenettelyn soveltamisala”.

⁵¹ Kiinnitysvelallisten suojan vahvistamisesta, velan uudelleen järjestelystä ja sosiaalisesta vuokrasta 14.5.2013 annettu laki 1/2013 (Ley 1/2013, de medidas para reforzar la protección a los deudores hipotecarios, reestructuración de la deuda y alquiler social; BOE nro 116, 15.5.2013, s. 36373), jolla muutettiin 7.1.2000 annettua Espanjan siviiliprosessilakia (Ley de enjuiciamiento civil; BOE nro 7, 8.1.2000, s. 575), sellaisena kuin se on muutettuna kiireellisistä verotuksellisista, talousarviota koskevista ja tutkimusta, kehitystä ja innovaatiota edistävästä toimenpiteistä 28.6.2013 annetulla asetuksella 7/2013 (decreto-ley 7/2013 de medidas urgentes de naturaleza tributaria, presupuestarias y de fomento de la investigación, el desarrollo y la innovación; BOE nro 155, 29.6.2013, s. 48767).

vastoin anneta ulosmittausvelalliselle, jonka esittämä väite on hylätty, oikeutta hakea muutosta ensimmäisessä oikeusasteessa annettuun ratkaisuun, jossa määrätään pakkotäytäntöönpanon jatkamisesta. Kyseisellä tuomioistuimella oli kuitenkin epäilyjä siitä, onko kyseinen kansallinen lainsäädäntö yhteensopiva direktiivin 93/13⁵² kuluttajansuojaa koskevan tavoitteen sekä perusoikeuskirjan 47 artiklassa vahvistetun tehokkaita oikeussuojakeinoja koskevan oikeuden kanssa. Se korosti, että muutoksenhakukeinon antamisella velalliselle saattaisi olla sitäkin ratkaisevampi merkitys sen vuoksi, että kyseessä olevan lainasopimuksen tiettyjä ehtoja voitaisiin pitää direktiivissä 93/13 tarkoitetulla tavalla kohtuuttomina.

Tässä yhteydessä Audiencia Provincial de Castellón pyysi nopeutetun ennakkoratkaisumenettelyn soveltamista ja korosti, että unionin tuomioistuimen antamalla vastauksella voi olla huomattavia seurauksia oikeudenkäynneissä Espanjassa. Talouskriisin yhteydessä harvinaisen monen luonnollisen henkilön asunto on nimittäin kiinteistön ulosmittausmenettelyn kohteena. Lisäksi erityisesti siltä osin kuin kyse on pääasian valittajista, heidän esittämällään väitteellä ei ole lykkäävää vaikutusta, minkä vuoksi heidän asuntonsa saatetaan huutokaupata ennen kuin unionin tuomioistuin antaa ratkaisunsa.

Unionin tuomioistuimen presidentti totesi, että vakiintuneesta oikeuskäytännöstä käy ilmi, että se, että ratkaisu, joka ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on annettava saatettuaan ennakkoratkaisupyynnön unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi, saattaa koskea merkittävää määrää henkilöitä tai oikeudellisia tilanteita, ei sellaisenaan voi olla poikkeustapaus, jonka vuoksi nopeutetun ennakkoratkaisumenettelyn käyttäminen olisi perusteltua. Kuitenkin pääasiassa tällaisten velallisten suuren määrän lisäksi se, että asunnon omistaja on vaarassa menettää pääasiallisen asuntonsa, tekee hänen ja hänen perheensä tilanteesta erityisen epävarman. Tämän seikan merkitystä korostaa se, että jos ilmenee, että ulosmittausmenettely perustuu kohtuuttomia ehtoja sisältävään lainasopimukseen, jonka kohtuuttomien ehtojen pätemättömyyden kansallinen tuomioistuin vahvistaa, tästä pätemättömyydestä seuraavan ulosmittausmenettelyn pätemättömyyden osalta vahinkoa kärsineelle velalliselle voitaisiin tarjota suojaa pelkän korvauksen muodossa, millä ei voida palauttaa aikaisempaa tilannetta, jossa hän oli asuntonsa omistaja. Koska näissä olosuhteissa unionin tuomioistuimen mahdollisimman nopeasti antama vastaus voi merkittävästi vähentää vaaraa, että asianomaiset henkilöt menettävät asuntonsa, unionin tuomioistuimen presidentti hyväksyi pyynnön asian käsittelemisestä nopeutetussa ennakkoratkaisumenettelyssä.

⁵² Direktiivi 93/13/ETY.

*Määräys 1.2.2016, Davis ym. (C-698/15, [EU:C:2016:70](#))*⁵³

Nopeutettu menettely

Tässä asiassa eräät luonnolliset henkilöt riitauttivat Yhdistyneen kuningaskunnan sellaisen säännösten⁵⁴ laillisuuden, jonka nojalla Secretary of State for the Home Department (sisäministeri, Yhdistynyt kuningaskunta) voi velvoittaa yleisen televerkon operaattorit säilyttämään kaikki sähköistä viestintää koskevat tiedot enintään 12 kuukauden ajan. Säilyttäminen ei kuitenkaan käsittänyt näiden viestien sisältöä. Nämä henkilöt katsoivat, että kyseinen kansallinen säännöstö oli yhteensopimaton perusoikeuskirjan 7 ja 8 artiklan kanssa ja että se ei täyttänyt tuomiossa Digital Rights Ireland ym.,⁵⁵ jossa unionin tuomioistuin oli todennut direktiivin 2006/24⁵⁶ pätemättömäksi, asetettuja vaatimuksia. Heidän kanteensa hyväksyttiin ensimmäisessä oikeusasteessa, minkä jälkeen sisäministeri haki muutosta Court of Appealissa (England & Wales) (Civil Division) (Englannin ja Walesin ylioikeus, siviiliasioiden osasto, Yhdistynyt kuningaskunta). Kyseinen tuomioistuin esitti unionin tuomioistuimelle useita kysymyksiä tuomion Digital Rights Ireland ym.⁵⁷ ulottuvuudesta.

Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyysi tässä yhteydessä myös nopeutetun ennakkoratkaisumenettelyn soveltamista. Se totesi pyyntönsä tueksi, että tämä ennakkoratkaisupyyntö olisi toivottavaa yhdistää tai käsitellä rinnakkain unionin tuomioistuimessa tuolloin vireillä olleen asian Tele2 Sverige (C-203/15) kanssa. Lisäksi se toi esille, että kyseisen Yhdistyneen kuningaskunnan säännösten voimassaolon oli määrä päättyä 31.12.2016 ja että oli epävarmaa, mikä on tuomion Digital Rights Ireland ym.⁵⁸ ulottuvuus suhteessa kaikkeen jäsenvaltioiden antamaan lainsäädäntöön, joka koskee sähköistä viestintää koskevien tietojen säilyttämistä.

Todettuaan, että kyseinen säännöstö voi merkitä vakavaa puuttumista perusoikeuskirjan 7 ja 8 artiklassa vahvistettuihin perusoikeuksiin, unionin tuomioistuimen presidentti katsoi, että ripeästi annettavalla vastauksella voidaan tosiasiallisesti poistaa ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen epävarmuus, joka koskee tätä mahdollista puuttumista ja sen mahdollista oikeuttamista. Lisäksi unionin tuomioistuimen presidentin mukaan kiireellinen vastaus on perusteltua myös kyseisen säännösten voimassaolon määrääjän vuoksi, kun otetaan huomioon jäsenvaltioiden tuomioistuinten ja unionin tuomioistuimen välisille suhteille ominainen hyvän yhteistyön henki. Näistä syistä unionin tuomioistuimen presidentti päätti, että asia käsitellään nopeutetussa ennakkoratkaisumenettelyssä.

⁵³ Ks. myös tuomio 21.12.2016 (suuri jaosto), Tele2 Sverige ja Watson ym. (C-203/15 ja C-698/15, [EU:C:2016:970](#)).

⁵⁴ Tietojen säilyttämisestä ja tutkintavaltuuksista annettu vuoden 2014 laki (Data Retention and Investigatory Powers Act 2014).

⁵⁵ Tuomio 8.4.2014 (suuri jaosto), Digital Rights Ireland, (C-293/12 ja C-594/12, [EU:C:2014:238](#)).

⁵⁶ Direktiivi 2006/24/EY.

⁵⁷ Tuomio 8.4.2014 (suuri jaosto), Digital Rights Ireland, (C-293/12 ja C-594/12, [EU:C:2014:238](#)).

⁵⁸ Tuomio 8.4.2014 (suuri jaosto), Digital Rights Ireland, (C-293/12 ja C-594/12, [EU:C:2014:238](#)).

1.6. Aineellinen tarve

Tuomio 15.7.2021 (suuri jaosto), The Department for Communities in Northern Ireland (C-709/20, [EU:C:2021:602](#))

Ennakkoratkaisupyyntö – Unionin kansalaisuus – Jäsenvaltion kansalainen, joka ei harjoita taloudellista toimintaa ja joka oleskelee toisen jäsenvaltion alueella kansallisen oikeuden nojalla – SEUT 18 artiklan ensimmäinen kohta – Kansalaisuuteen perustuvan syrjinnän kieltä – Direktiivi 2004/38/EY – 7 artikla – Yli kolmen kuukauden oleskeluoikeuden saamisen edellytykset – 24 artikla – Sosiaalivastuun käsite – Yhdenvertainen kohtelu – Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan erosopimus – Siirtymäkausi – Kansallinen säännös, jolla toimeentuloetuus evätään unionin kansalaisilta, joilla on määräaikainen oleskeluoikeus kansallisen oikeuden perusteella – Euroopan unionin perusoikeuskirja – 1, 7 ja 24 artikla

Kyseisessä asiassa asianomainen henkilö, jolla on sekä Kroatian että Alankomaiden kansalaisuus, oli asunut vuodesta 2018 lähtien Yhdistyneessä kuningaskunnassa harjoittamatta siellä minkäänlaista taloudellista toimintaa Alankomaiden kansalaisuuden omaavan kumppaninsa ja heidän kahden lapsensa kanssa, kunnes hän muutti pahoinpideltyjen naisten turvakotiin. Kyseinen henkilö oli varaton.

Home Office (sisäministeriö, Yhdistynyt kuningaskunta) myönsi hänelle 4.6.2020 väliaikaisen oleskeluoikeuden Yhdistyneessä kuningaskunnassa siellä asuviin unionin kansalaisiin sovellettavan sellaisen uuden Yhdistyneen kuningaskunnan järjestelmän perusteella, joka on otettu käyttöön Yhdistyneen kuningaskunnan unionista eroamisen yhteydessä. Hän haki 8.6.2020 Pohjois-Irlannissa Universal Credit -nimistä sosiaalietuutta, mutta hänen hakemuksensa hylättiin sillä perusteella, että kansallinen lainsäädäntö sulki Universal Credit -etuuden potentiaalisten edunsaajien ulkopuolelle EU:n kansalaiset, joilla on uuden järjestelmän perusteella myönnetty oleskeluoikeus.

Appeal Tribunal (Pohjois-Irlanti), joka käsitteli tätä kieltäytymistä koskevaa valitusta, kyseenalaisti sen, oliko Yhdistyneen kuningaskunnan Universal Credit Act -laki ristiriidassa SEUT 18 artiklan ensimmäisessä kohdassa määrätyn kansalaisuuteen perustuvan syrjinnän kiellon kanssa.

Kyseinen tuomioistuin pyysi tältä osin nopeutetun menettelyn soveltamista vedoten asian ilmeiseen kiireellisyyteen ja asianomaisen henkilön vaikeaan taloudelliseen tilanteeseen.

Unionin tuomioistuimen presidentti hyväksyi nopeutettua menettelyä koskevan hakemuksen sillä perusteella, että asianomainen henkilö ja hänen lapsensa olivat varattomia ja että hän ei kansallisen lainsäädännön mukaan voinut saada sosiaalietuuksia.

1.7. Vakavien ympäristövahinkojen vaara

*Määräys 13.4.2016, Pesce ym. (C-78/16 ja C-79/16, [EU:C:2016:251](#))*⁵⁹

Nopeutettu menettely

Servizio Agricoltura della Regione Puglia (Apulian alueen maatalousvirasto) oli estääkseen Xylella fastidiosa -bakteerin leviämisen määrännyt useat maatalojen omistajat kaatamaan mailleen istutetut oliivipuut, joiden katsottiin olevan tämän bakteerin tartuttamia, sekä kaikki isäntäkasvit 100 metrin säteellä näistä oliivipuista. Kyseiset omistajat nostivat kanteita, joissa vaadittiin näiden kasvien poistamista koskevien päätösten kumoamista, koska niiden perustana oleva täytäntöönpanopäätös 2015/789⁶⁰ oli suhteellisuusperiaatteen ja ennalta varautumisen periaatteen vastainen ja koska sen perustelut olivat puutteelliset.

Tässä tilanteessa Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (Lazion alueellinen hallintotuomioistuin, Italia), jossa nämä kanteet oli nostettu, päätti väliaikaisesti keskeyttää kyseisten kansallisten toimenpiteiden täytäntöönpanon ja tiedustella unionin tuomioistuimelta, onko täytäntöönpanopäätös 2015/789 unionin oikeuden mukainen.

Kyseinen tuomioistuin pyysi myös ennakkoratkaisupyynnön käsittelemistä nopeutetussa menettelyssä. Pyyntönsä tueksi se toi esille kasvien poistamista koskevien päätösten täytäntöönpanosta aiheutuvien seurausten vakavuuden paitsi pääasian kantajien kannalta myös maiseman eheyden, taloudellisen toiminnan, pohjavesien laadun, maatalouselintarvikeketjun ja kansanterveyden kannalta. Näitä päätöksiä ei voitaisi pitää väliaikaisina, koska ne vaikuttaisivat lopullisesti ja peruuttamattomasti kyseisten kasvien ekosysteemiin.

Unionin tuomioistuimen presidentti hyväksyi nopeutettua ennakkoratkaisumenettelyä koskevan pyynnön. Hän totesi, että yhtäältä kyseisten kasvien poistamista koskevien päätösten täytäntöönpanon keskeyttämisen jatkaminen voisi edistää Xylella-bakteerin leviämistä unionissa ja että toisaalta näiden päätösten täytäntöönpano voi johtaa korjaamattomiin seurauksiin ekosysteemin kannalta ja aiheuttaa peruuttamatonta vahinkoa kantajille.

⁵⁹ Ks. myös tuomio 9.6.2016, Pesce ym. (C-78/16 ja C-79/16, [EU:C:2016:428](#)).

⁶⁰ Toimenpiteistä Xylella fastidiosa (Wells et al.) -organismin unioniin kulkeutumisen ja siellä leviämisen estämiseksi 18.5.2015 annettu komission täytäntöönpanopäätös (EU) 2015/789 (EUVL 2015, L 125, s. 36).

Määräys 11.10.2017, komissio v. Puola (C-441/17, [EU:C:2017:794](#))

Nopeutettu menettely

Komissio vaati unionin tuomioistuinta toteamaan, että Puolan tasavalta ei ole täyttänyt direktiivin 92/43⁶¹ (ns. luontodirektiivi) ja direktiivin 2009/147⁶² (ns. lintudirektiivi) mukaisia velvollisuuksiaan niiden metsänhoitotoimenpiteiden vuoksi, jotka oli määrä toteuttaa Białowieżan metsässä (Puszcza Białowieska), joka on yksi parhaiten säilyneistä luonnontilaisista metsistä Euroopassa ja merkitty Yhdistyneiden kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön (Unesco) maailmanperintöluetteloon. Minister Środowiska (ympäristöministeri, Puola) oli haitallisen hyönteislajin (kirjanpainaja) leviämiseen vedoten hyväksynyt metsänhoitosuunnitelman muutoksen, jolla sallittiin puunkorjuun lisääminen, sekä toimenpiteitä alueilla, joilla siihen asti kaikki toiminta oli ollut poissuljettua. Tässä tilanteessa useita puita oli alettu poistaa.

Tässä asiassa unionin tuomioistuimen presidentti oli ensinnäkin jo hyväksynyt komission pyynnön antaa asian käsittelylle etusija. Unionin tuomioistuimen varapresidentti määräsi tämän jälkeen unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 160 artiklan 7 kohdan nojalla Puolan tasavaltaa keskeyttämään kyseisten metsänhoitotoimenpiteiden toteuttamisen siihen saakka, kunnes määräys, jolla komission vireille panema välitoimimenettely päätetään, annetaan.⁶³ Tästä huolimatta unionin tuomioistuimen presidentti päätti myös omasta aloitteestaan soveltaa nopeutettua menettelyä. Tältä osin hän totesi, että komission ja Puolan tasavallan välisessä oikeusriidassa on tullut esille välitön ja mahdollisesti vakava vaara ympäristölle. Puolan tasavallan mukaan kyseisten metsänhoitotoimenpiteiden keskeytyksen jatkaminen voisi edistää haitallisen hyönteislajin leviämistä, mikä muuttaisi perinpohjaisesti Białowieżan metsän ekosysteemiä ja aiheuttaisi ympäristövahingon, joka voi merkitä välitöntä uhkaa ihmisten elämälle ja terveydelle. Komission mukaan näiden toimenpiteiden toteuttamisella voi olla peruuttamattomia seurauksia luonto- ja lintudirektiiveissä tarkoitettuihin luontotyypeihin ja eläinlajeihin, joiden suojelemiseksi Puszcza Białowieskan Natura 2000 -alue oli perustettu. Tässä tilanteessa unionin tuomioistuimen presidentti katsoi, että ensi tilassa annettava vastaus siihen, ovatko nämä metsänhoitotoimenpiteet unionin oikeuden mukaisia, voi pienentää riskejä, jotka voivat aiheutua joko niiden keskeyttämisen jatkamisesta tai niiden toteuttamisesta.

⁶¹ Direktiivi 92/43/ETY.

⁶² Direktiivi 2009/147/EY.

⁶³ Ks. jäljempänä tämän muistion II osan, jonka otsikkona on "Nopeutettu menettely", kohta "2. Jäsenyysselvotteiden noudattamatta jättämistä koskevien kanteiden yhteydessä sovelletun nopeutetun menettelyn ja välitoimimenettelyssä määrättyjen välitoimien välinen suhde".

1.8. Rankaisematta jättämisen vaara useissa tapauksissa

Tuomio 21.12.2021 (suuri jaosto), Euro Box Promotion ym. (C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 ja C-840/19, [EU:C:2021:1034](#))

Ennakkoratkaisupyyntö – Päättös 2006/928/EY – Yhteistyötä ja Romanian edistymisen seurantaa koskeva järjestelmä tiettyjen arviointiperusteiden täyttämiseksi oikeuslaitoksen uudistamisen ja korruption torjunnan alalla – Luonne ja oikeusvaikutukset – Romaniaa sitova luonne – Oikeusvaltio – Tuomioistuinten riippumattomuus – SEU 19 artiklan 1 kohdan toinen alakohta – Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artikla – Korruption torjunta – Unionin taloudellisten etujen suojaaminen – SEUT 325 artiklan 1 kohta – Taloudellisten etujen suojaamisesta tehty yleissopimus – Rikosoikeudelliset menettelyt – Curtea Constituțională (perustuslakituomioistuin, Romania) tuomiot, jotka koskevat tiettyjen todisteiden antamisen laillisuutta ja vakavaa korruptiota koskevia asioita käsittelevien ratkaisukokoonpanojen kokoonpanoa – Kansallisten tuomioistuinten velvollisuus varmistaa Curtea Constituțională ratkaisujen täytäntöönpano – Tuomareiden kurinpidollinen vastuu näiden ratkaisuiden noudattamisen laiminlyönnistä – Toimivalta jättää soveltamatta Curtea Constituțională ratkaisuja, jotka ovat unionin oikeuden vastaisia – Unionin oikeuden ensisijaisuus

Asioissa C-357/19, C-547/19, C-811/19 ja C-840/19, Înalta Curte de Casație și Justiție (ylin tuomioistuin, Romania) oli tuominnut useita henkilöitä, mukaan lukien entisiä parlamentin jäseniä ja ministereitä, arvonnlisäveropetoksista sekä korruptiosta ja vaikutusvallan väärinkäytöstä erityisesti unionin varojen hallinnoinnin yhteydessä. Curtea Constituțională kumosi nämä tuomiot ratkaisukokoonpanojen lainvastaisen kokoonpanon vuoksi yhtäältä sillä perusteella, että asiat, jotka Înalta Curte de Casație și Justiție oli ratkaissut ensimmäisenä oikeusasteena, olisi pitänyt ratkaista korruptioon erikoistuneessa ratkaisukokoonpanossa, ja toisaalta sillä perusteella, että asioissa, jotka Înalta Curte de Casație și Justiție oli ratkaissut muutoksenhakuasteena, kaikki ratkaisukokoonpanon tuomarit olisi pitänyt nimittää arvannon perusteella.

Asiassa C-379/19 nostettiin Tribunalul Bihorissa (Bihorin alioikeus, Romania) syytteitä useita henkilöitä vastaan. Heitä syytettiin korruptio- ja vaikutusvaltarikoksista. Kyseinen tuomioistuin on joutunut todisteiden pois jättämisestä koskevan vaatimuksen yhteydessä soveltamaan Curtea Constituțională oikeuskäytäntöä, jossa todetaan yhteistyössä Romanian tiedustelupalvelun kanssa rikosasioissa suoritettujen todisteiden kerääminen perustuslain vastaiseksi, mikä johtaa siihen, että asianomaiset todisteet jätettiin taannehtivasti rikosoikeudellisen menettelyn ulkopuolelle.

Käsiteltävänä olevat asiat ovat jatkoa oikeuslaitoksen uudistamiselle korruption torjuntaa koskevissa asioissa Romaniassa, ja unionin tuomioistuin on jo antanut uudistamista koskevan aiemman tuomion.⁶⁴ Ennakkoratkaisua pyytäneet

⁶⁴ Tuomio 18.5.2021, Asociația « Forumul Judecătorilor din România » ym. C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 ja C-397/19, [EU:C:2021:393](#)).

tuomioistuimet pohtivat sitä, voiko petoksia ja lahjontaa koskeviin asioihin sovellettavia rikosoikeudellisen menettelyn sääntöjä koskevien Curtea Constituțională a României (perustuslakituomioistuin, Romania) eri ratkaisuihin perustuvan oikeuskäytännön soveltaminen olla ristiriidassa unionin oikeuden ja muun muassa niiden säännösten ja määräysten kanssa, joilla on tarkoitus turvata unionin taloudellisia etuja sekä taata tuomioistuinten riippumattomuus ja oikeusvaltion arvo, ja unionin oikeuden ensisijaisuuden periaatteen kanssa.

Ennakkoratkaisupyyntöä esittäneet tuomioistuimet asioissa C-357/19, C-379/19, C-811/19 ja C-840/19 pyysivät nopeutetun ennakkoratkaisumenettelyn soveltamista vedoten siihen, että pääasian syytettyjen tilanne vaati nopeaa reagointia. Ne väittivät erityisesti asioista C-357/19, C-811/19 ja C-840/19, että ajan kulumisen saattaisi vaarantaa seuraamuksen mahdollisen täytäntöönpanon.

Asioiden C-357/19 ja C-379/19 osalta unionin tuomioistuin päätti, että kyseisen pyynnön hyväksymiselle ei ollut perusteita. Unionin tuomioistuimen presidentti myönsi kuitenkin asian käsittelylle etusijan työjärjestyksen 53 artiklan 3 kohdan nojalla.

Siltä osin kuin kyse oli asioista C-811/19 ja C-840/19 unionin tuomioistuimen presidentti totesi, että näistä asioista, tarkasteltuina yhdessä asioiden C-357/19 ja C-379/19 kanssa, ilmeni, että Romanian tuomioistuimissa vallitsee epävarmuus unionin oikeuden tulkitsemisesta ja soveltamisesta useissa rikosoikeuden alaan kuuluvissa asioissa, joissa on kyse vanhentumisajan kulumisesta ja näin ollen seuraamuksen määräämättä jäämisen vaarasta. Näissä olosuhteissa ja ottaen huomioon asioiden C-357/19, C-379/19 ja C-840/19, jotka herättävät samankaltaisia kysymyksiä unionin oikeuden tulkinnasta, edistymisen unionin tuomioistuimen presidentti päätti, että asiat C-811/19 ja C-840/19 on käsiteltävä nopeutetussa menettelyssä.

2. Jäsenyysselvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevien kanteiden yhteydessä sovelletun nopeutetun menettelyn ja välitoimimenettelyssä määrättyjen välitoimien välinen suhde

Määräys 11.10.2017, komissio v. Puola (C-441/17, [EU:C:2017:794](#))

Nopeutettu menettely

Kuten edellä on selostettu,⁶⁵ komissio nosti Puolan tasavaltaa vastaan jäsenyyteen liittyvien velvollisuuksien täyttämättä jättämistä koskevan kanteen, jossa se vaati unionin tuomioistuinta toteamaan, että Puolan tasavalta on laiminlyönyt luonto- ja lintudirektiivien mukaiset velvollisuutensa. Tässä yhteydessä komissio teki myös SEUT

⁶⁵ Ks. edellä tämän muistion II osan, jonka otsikkona on ”Nopeutettu menettely”, kohta ”1.7 Vakavien ympäristövahinkojen vaara”.

279 artiklaan ja unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 160 artiklan 2 kohtaan perustuvan välitoimihakemuksen välitoimista määräämiseksi siihen asti, kunnes unionin tuomioistuin antaa ratkaisun pääasiassa.

Komissio haki kyseisen työjärjestyksen 160 artiklan 7 kohdan nojalla myös näiden välitoimien määräämistä jo ennen kuin Puolan tasavalta on esittänyt huomautuksensa, Puszcza Białowieskan Natura 2000 -alueen luontotyypeille ja koskemattomuudelle aiheutuvan vakavan ja korjaamattoman vahingon riskin johdosta. Unionin tuomioistuimen varapresidentti hyväksyi kyseisen hakemuksen ja määräsi Puolan tasavallan keskeyttämään, ellei se uhkaa yleistä turvallisuutta, kyseisten metsänhoitotoimenpiteiden toteuttamisen siihen saakka, kunnes määräys, jolla välitoimimenettely päätetään, annetaan (määräys 27.7.2017, komissio v. Puola, C-441/17 R, [EU:C:2017:622](#)).

Unionin tuomioistuimen presidentti totesi välitoimimenettelyn ja unionin tuomioistuimen presidentin omasta aloitteestaan soveltaman nopeutetun menettelyn välisestä suhteesta, että vaikka on totta, että unionin tuomioistuimen käsiteltävänä on edelleen välitoimihakemus, sen kohde ja täytäntöönpanon edellytykset eivät kuitenkaan ole samat kuin nopeutetun menettelyn. Nyt esillä olevassa asiassa vaikuttaa siltä, että nopeutetun menettelyn soveltaminen on perusteltua tämän asian luonteen vuoksi, sanotun kuitenkaan rajoittamatta välitoimimenettelyn päättämistä koskevan määräyksen soveltamista (perustelujen osalta ks. edellä kohta "1.7 Vakavien ympäristövahinkojen vaara").

Määräys 15.11.2018, komissio v. Puola (C-619/18, [EU:C:2018:910](#))

Nopeutettu menettely

Kuten edellä on todettu,⁶⁶ komissio nosti Puolan tasavaltaa vastaan jäsenyyssvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan kanteen, jossa se vaati unionin tuomioistuinta toteamaan, että Puolan tasavalta on laiminlyönyt SEU 19 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan ja perusoikeuskirjan 47 artiklan mukaisia velvollisuuksiaan, koska se on hiljattain antanut Sąd Najwyższya (ylin tuomioistuin, Puola) koskevan lain. Tässä yhteydessä komissio teki myös välitoimihakemuksen SEUT 279 artiklaan ja unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 160 artiklan 2 kohtaan perustuvista välitoimista määräämiseksi siihen asti, kunnes unionin tuomioistuin antaa ratkaisun pääasiassa.

Lisäksi komissio pyysi kyseisen työjärjestyksen 160 artiklan 7 kohdan nojalla näistä välitoimista määräämistä jo ennen kuin Puolan tasavalta on esittänyt huomautuksensa, sen vuoksi, että unionin oikeutta sovellettaessa oli olemassa vakavan ja korjaamattoman vahingon välitön vaara tehokasta oikeussuojaa koskevan oikeuden kannalta. Unionin

⁶⁶ Ks. edellä tämän muistion II osan, jonka otsikkona on "Nopeutettu menettely", kohta "1.2 Ennakkoratkaisupyynnön kohteena olevan oikeudellisen epävarmuuden erityinen vakavuus".

tuomioistuimen varapresidentti hyväksyi tämän pyynnön. Hän määräsi, että Puolan tasavallan on välittömästi ja määräyksen, jolla välitoimimenettely päätetään, antamiseen asti ensinnäkin lykättävä ylimmästä tuomioistuimesta annetun lain tiettyjen säännösten soveltamista; toiseksi toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että Sąd Najwyższyn tuomarit, joita mainitut säännökset koskevat, voivat hoitaa tehtäviään samassa virassa siten, että heillä on sama asema ja samat oikeudet ja että heihin sovelletaan samoja palvelussuhteen ehtoja, jotka heillä oli tai joita heihin sovellettiin ennen tämän lain voimaantulopäivää; kolmanneksi pidättäydyttävä kaikista toimenpiteistä, joilla nimitetään Sąd Najwyższyn tuomareita, ja kaikista toimenpiteistä, joilla nimitetään uusi kyseisen tuomioistuimen ensimmäinen presidentti tai ilmoitetaan henkilö, jonka tehtävänä on johtaa mainittua tuomioistuinta sen ensimmäisen presidentin sijasta, ja neljänneksi ilmoitettava komissiolle joka kuukausi kaikista niistä toimenpiteistä, jotka se on toteuttanut noudattaakseen tätä määräystä (määräys 19.10.2018, komissio v. Puola, C-619/18 R, [EU:C:2018:852](#)).

Unionin tuomioistuimen presidentti totesi välitoimimenettelyn ja unionin tuomioistuimen presidentin omasta aloitteestaan soveltaman nopeutetun menettelyn välisestä suhteesta, että vaikka unionin tuomioistuimen käsiteltävänä on tosin vielä välitoimihakemus, unionin tuomioistuimen varapresidentti on määrännyt komission pyytämistä välitoimista, jotka ovat voimassa siihen asti, kunnes määräys, jolla välitoimimenettely saatetaan päätökseen, annetaan. Unionin tuomioistuimen presidentti totesi näin ollen, että jos unionin tuomioistuin tulevassa määräyksessä pitää voimassa kyseistä määräystä odotettaessa toteutetut välitoimet, olisi Puolan tasavallan itsensä kaikkien etujen mukaista, että nyt käsiteltävän asian päämenettely saadaan päätökseen viipymättä, jotta mainituista toimenpiteistä voidaan luopua ja jotta kyseisessä asiassa esiin tulleet kysymykset ratkaistaan lopullisesti. Lisäksi unionin tuomioistuimen presidentti korosti joka tapauksessa, että välitoimihakemuksen kohde ja täytäntöönpanon edellytykset eivät ole samat kuin nopeutetun menettelyn. Nyt käsiteltävässä tapauksessa on kuitenkin ilmeistä, että nopeutetun menettelyn soveltaminen on perusteltua, jollei päätöksistä, jotka tehdään määräyksessä, jolla välitoimimenettely saatetaan päätökseen, muuta johdu (perustelujen osalta ks. edellä kohta "1.2 Ennakkoratkaisupyyntöön kohteena olevan oikeudellisen epävarmuuden erityinen vakavuus").

EUROOPAN UNIONIN
TUOMIOISTUIN

Tutkimus ja dokumentaatio

Syyskuu 2024